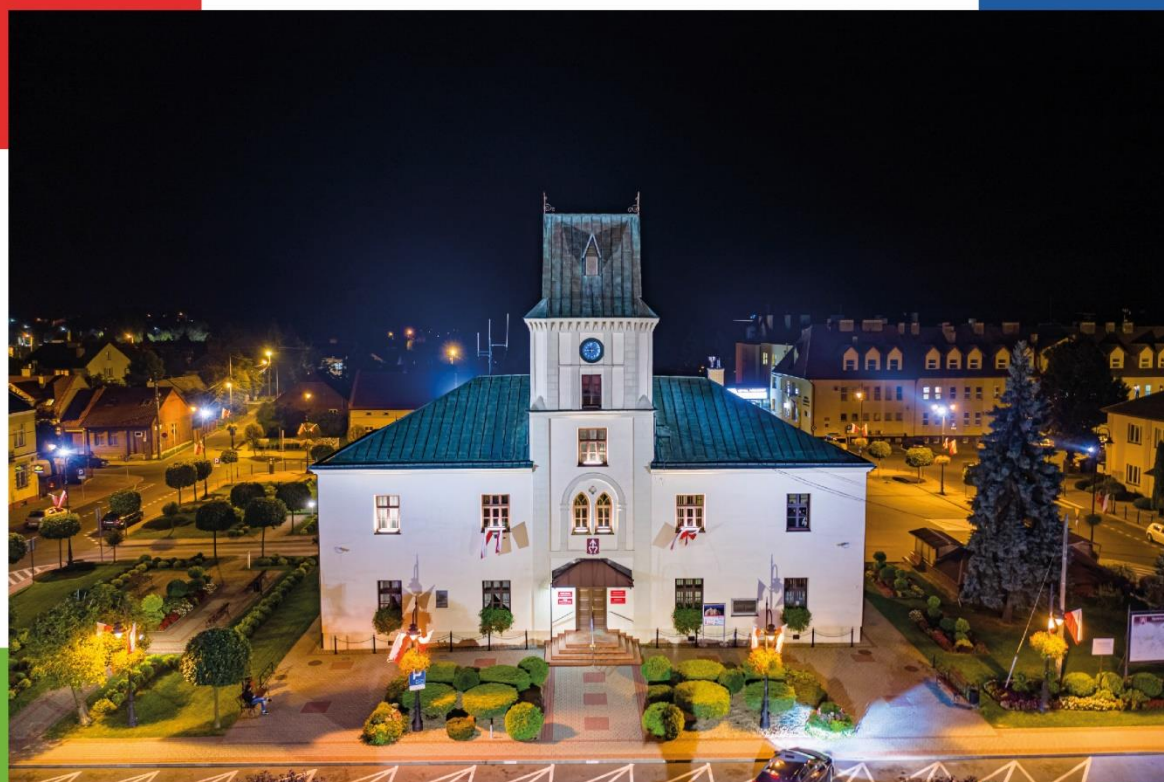

Strategia Rozwoju Gminy Sędziszów Małopolski na lata 2021-2030

Sędziszów Małopolski
2020

Opracowanie:

Spis treści

Wstęp	4
Diagnoza Strategiczna Gminy Sędziszów Małopolski.....	5
Gmina Sędziszów Małopolski oczami mieszkańców – wyniki badania ankietowego	12
Uwarunkowania rozwojowe.....	29
Założenia planistyczne.....	33
Misja i wizja rozwoju	34
Obszary interwencji i cele strategiczne	36
Plany operacyjne	39
System zarządzania strategią	41
System wdrażania.....	41
Monitoring i ewaluacja.....	42

Wstęp

„Strategia Rozwoju Gminy Sędziszów Małopolski na lata 2021-2030” jest podstawową deklaracją i zobowiązaniem samorządu. Sformułowano w niej wizję oraz zasadnicze kierunki rozwoju Gminy Sędziszów Małopolski. Wizja rozwoju zawarta w koncepcji strategicznej niniejszego opracowania jest efektem połączenia prac warsztatowych, eksperckich oraz wyników przeprowadzonych badań społecznych. Przyjęty program działania (plany strategiczne i operacyjne) jest spójny z opracowaniami szczebla regionalnego oraz krajowego.

Podstawą prawną dla opracowania i wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów Małopolski jest Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r., która w artykule 18 ust. 2, pkt 6 wskazuje na kompetencje Rady Miejskiej w zakresie uchwalania planów gospodarczych. Ustawa pozostawia samorządom dowolność w kwestii metody i formy opracowania tego rodzaju dokumentu.

Istotą przedmiotowego opracowania jest wyznaczenie głównych, najważniejszych kierunków działań krótko i długofalowych oraz opisanie sposobu ich realizacji. Strategia jest zatem kompleksowym dokumentem wspomagającym zarządzanie gminą. Głównym elementem przygotowań strategii były spotkania warsztatowe, w których udział wzięli Radni, przedstawiciele Urzędu Miejskiego oraz instytucji samorządowych, przedstawiciele organizacji społecznych i sektora biznesu, przedsiębiorcy, mieszkańcy, a także moderatorzy reprezentujący Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER (tej organizacji powierzono proces koordynacji prac nad powstaniem dokumentu). Zawarte w niniejszym programie zapisy wynikają zatem wprost z postulatów i ocen sformułowanych przez liderów społeczności lokalnej, a także stanowią wyraz aspiracji i dążeń samorządu jako przedstawicieli wspólnoty mieszkańców.

Przedmiotowe opracowanie to nadrzędny dokument planistyczny Gminy Sędziszów Małopolski. Ma ono charakter kompleksowy, odwołujący się do badań społecznych przeprowadzonych wśród mieszkańców, warsztatów eksperckich, na podstawie kompleksowej diagnozy oraz konsultacji społecznych. Ponadto dokument umożliwia efektywne ubieganie się o pozyskiwanie dotacji i dofinansowań z krajowych programów operacyjnych oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego w perspektywie 2021-2027.

Diagnoza Strategiczna Gminy Sędziszów Małopolski

Gmina w ujęciu statystycznym

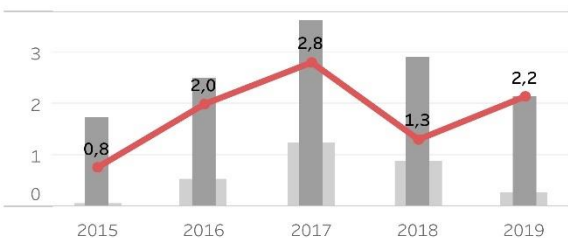
DEMOGRAFIA

Stan ludności

Sytuacja demograficzna gminy ma charakter stabilny co jest dobrym wyróżnikiem szczególnie wobec istniejących trendów, niemniej wymaga to również prewencyjnego dostosowania systemu usług do potrzeb oraz wzmacniania jakości życia w gminie

Prognoza ludności

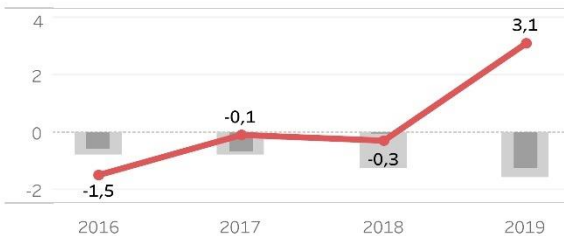
Prognozowany przyrost liczby mieszkańców w Gminie Sędziszów Małopolski będzie mieć minimalny charakter nie przekraczający 2%

Przyrost naturalny na 1000 ludności

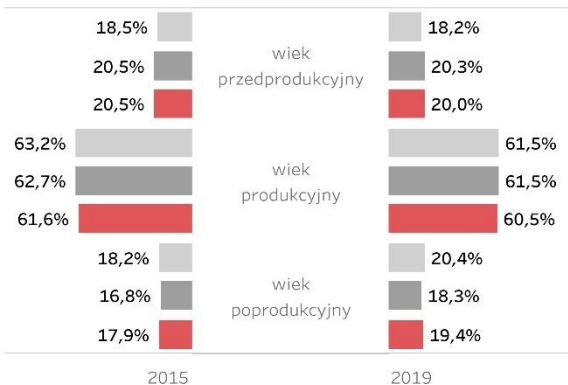
Wskaźnik przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców poprawia się i wynosi 2,15 tym niemniej nie osiąga on poziomu zastępowalności pokoleń

Saldo migracji na 1000 ludności
Atrakcyjność osiedleńcza Gminy Sędziszów Małopolski jest stosunkowo niska lecz jej identyfikowany poziom systematycznie się poprawia

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku

Pozytywnym aspektem jest stabilny odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym, który stanowi istotny potencjał rozwojowy na przyszłość

Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej

Starzenie społeczności nie dotyka gminy w większym stopniu niż region co umożliwi przygotowanie się na zmiany w tym obszarze

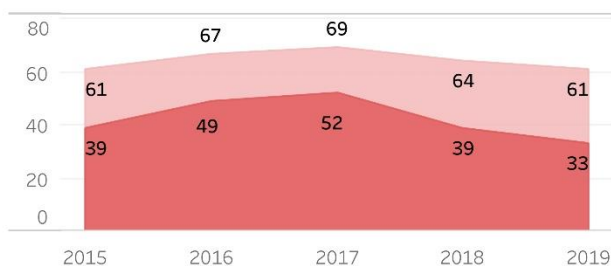
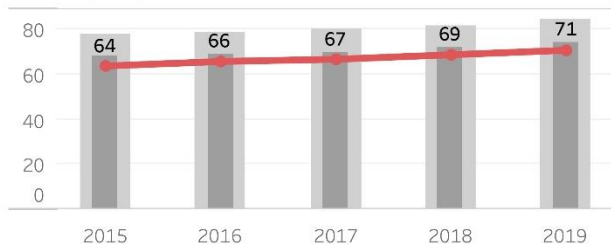

■ g. Sędziszów Małopolski ■ p. ropczycko-sędziszowski ■ województwo podkarpackie

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności

O ile liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności wzrasta to poziom przedsiębiorczości na tle regionu jest stosunkowo niski

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 osób w wieku produkcyjnym

Odsetek osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą również wzrasta, na tle porównywanych jednostek: powiatu ropczycko-sędziszowskiego oraz województwa podkarpackiego jest nieznacznie niższy

Liczba podmiotów gospodarczych

osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
podmioty gospodarki narodowej ogółem

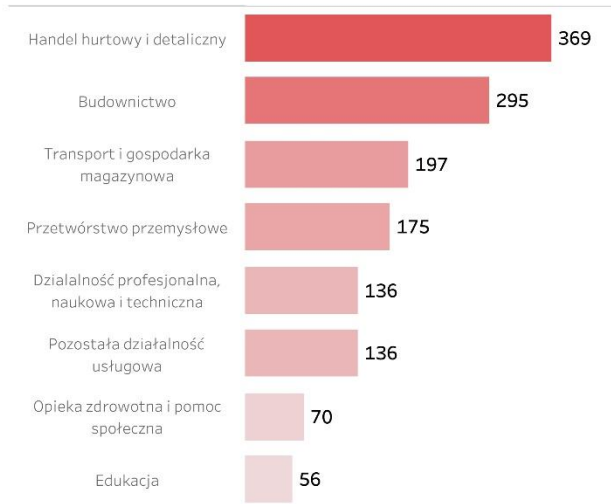
Podmioty gospodarcze na 10 tys. ludności

Pozytywnie należy ocenić relację nowo powstających podmiotów w stosunku do tych likwidowanych

podmioty nowo zarejestrowane
podmioty wykreślone

Podmioty wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 w 2019 r.

Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców

Zwiększenie się wysokości wskaźnika podmiotów trzeciego sektora świadczy o konsekwentnym rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

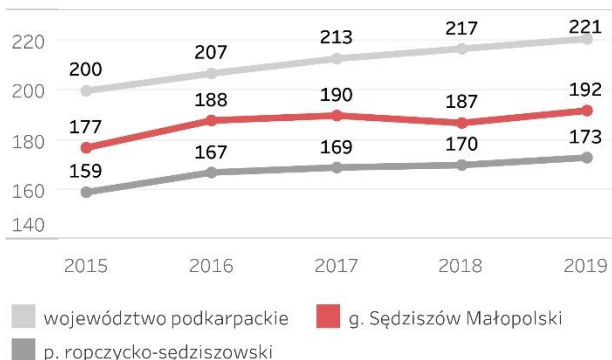

g. Sędziszów Małopolski p. ropczycko-sędziszowski województwo podkarpackie

źródło danych: GUS Bank Danych Lokalnych 2015-2019

RYNEK PRACY

Pracujący na 1000 ludności

Główne kierunki dojazdów do pracy w 2016 r.

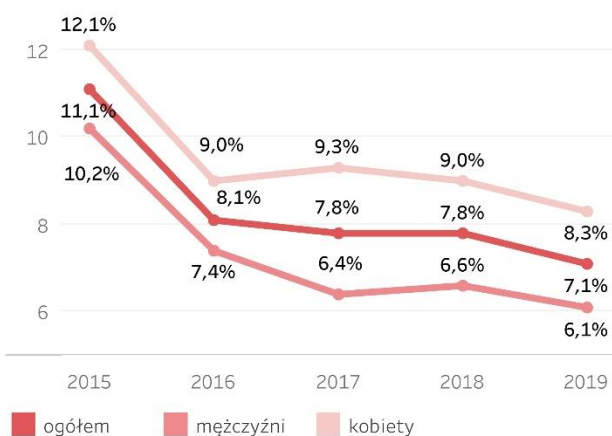
Ciążenia gospodarcze pokazują dominację powiązań gminy ze stolicą województwa jako kluczowym ośrodkiem pracy dla mieszkańców

Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym

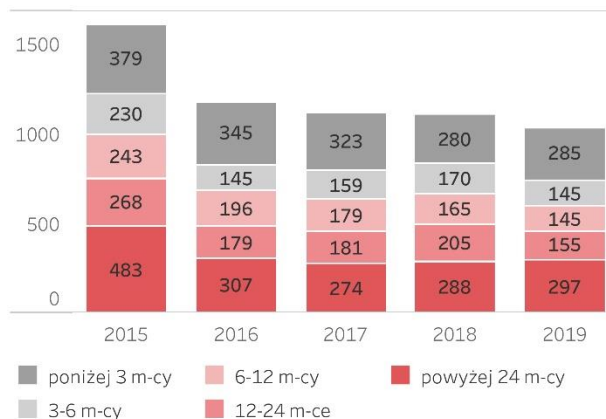
Odsetek osób pozostających bez pracy w minionych latach systematycznie spadał

W najbliższym czasie sytuacja może ulec zmianie ze względu na skutki pandemii COVID-19

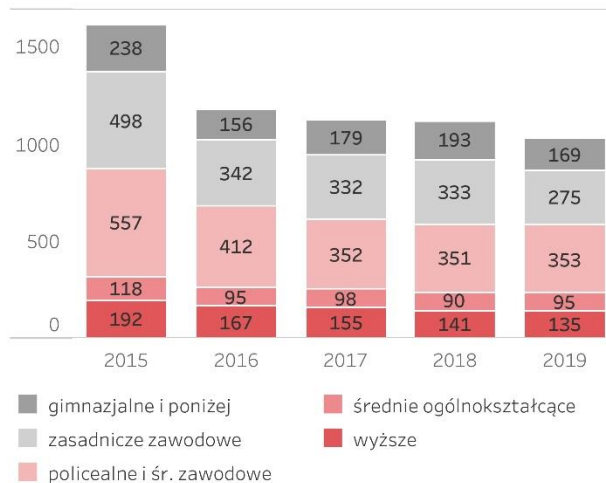

Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy

Odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy spada i aktualnie nie przekracza 29%

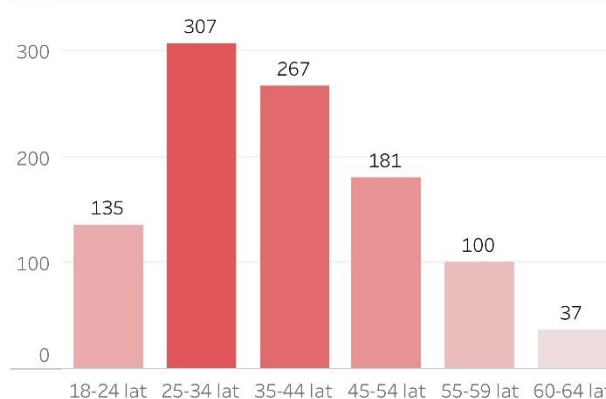

Bezrobotni wg wykształcenia

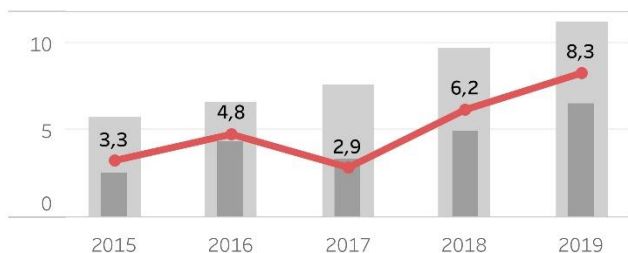

Bezrobotni wg przedziałów wiekowych w 2019 r.

Z punktu widzenia grup wiekowych największa liczba bezrobotnych to osoby w przedziale 25-44 lata

EDUKACJA I KULTURA

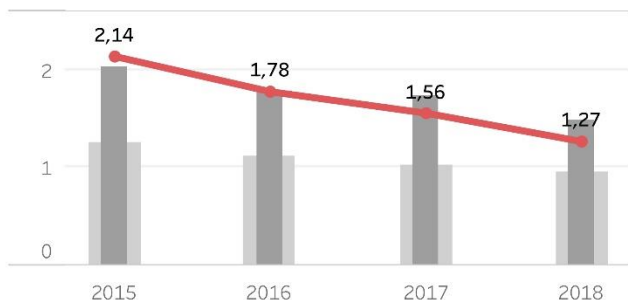

Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach

Mimo wzrastającej liczby dzieci uczęszczających do żłobków usługi te nie są mocno rozwinięte w gminie

W 2019 roku objętych opieką żłobkową było 8,3% dzieci w wieku do lat 3 (65 dzieci)

Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na 1 miejsce w placówce wychowania przedszkolnego

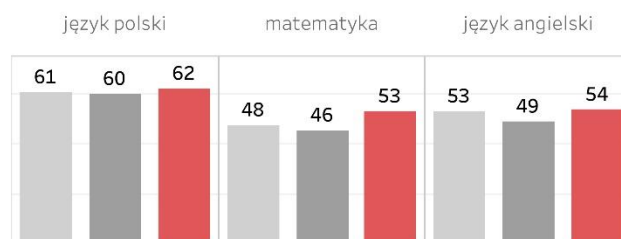

Współczynnik skolaryzacji netto - szkoły podstawowe -

Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2020 r.

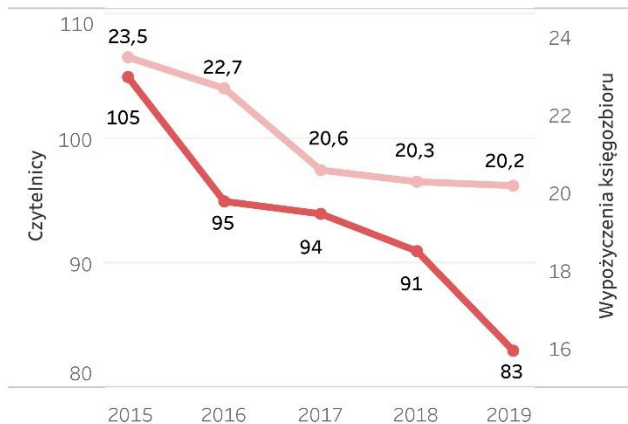
Wyniki przeprowadzonych testów wiedzy wskazują na wysoką jakość systemu edukacji w gminie w odniesieniu do powiatu oraz województwa

■ g. Sędziszów Małopolski ■ p. ropczycko-sędziszowski ■ województwo podkarpackie

Biblioteki publiczne

Z punktu widzenia korzystania z usług bibliotecznych spadają wskaźniki czytelnictwa co wpisuje się w szerszy trend i wymusza różnicowanie i rozbudowę podstawowej oferty tych instytucji

■ Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności
■ Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach

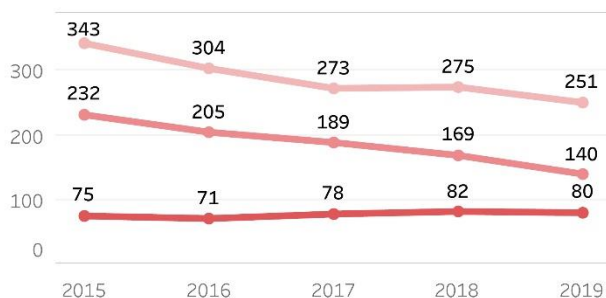
Imprezy organizowane przez ośrodki kultury

Uczestnicy imprez
5 000 20 000

źródło danych: GUS Bank Danych Lokalnych 2015-2019, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

Liczba osób korzystających z zasiłków

Poziom ubóstwa definiowany liczbą osób korzystających z zasiłków w minionych latach systematycznie spadał, co ma bezpośredni związek z wdrażaniem Programu 500+

■ stały ■ okresowy ■ celowy

Liczba osób i rodzin, którym udzielono świadczeń

Kwota udzielonych świadczeń ogółem [mln zł]

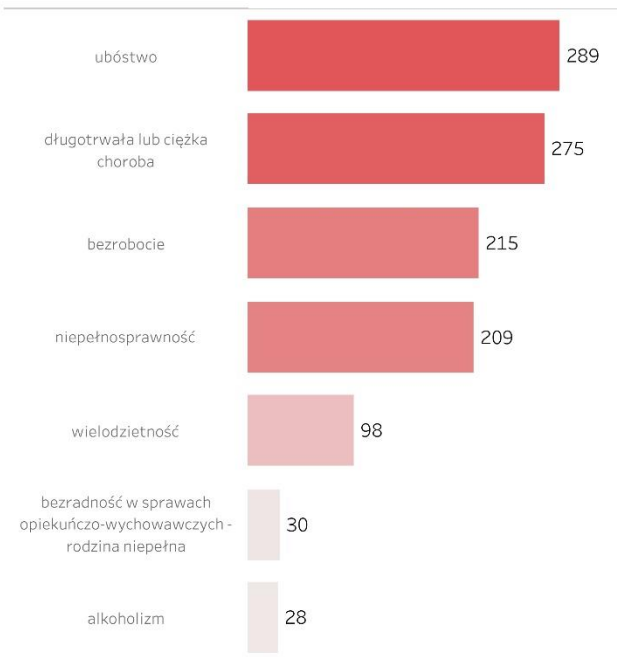
Środki przeznaczone na wsparcie rodzin zamieszkujących gminę znacząco wzrosły co wynika głównie z wypłacania świadczenia 500+

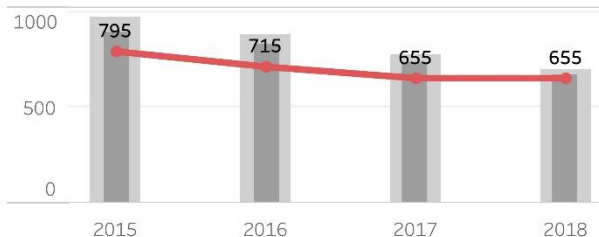
Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc wg głównych przyczyn w 2019 r.

Struktura decyzji związanych z przyczynami przyznawania pomocy wskazuje na wzrastającą rangę problematyki senioralnej oraz starzenie się społeczności lokalnej

Niepełnosprawność oraz długotrwała choroba stanowią blisko 45% wszystkich decyzji

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności

■ województwo podkarpackie ■ g. Sędziszów Małopolski ■ p. ropczycko-sędziszowski

Podstawowa opieka zdrowotna - porady udzielone na 1 mieszkańca -

OCHRONA ŚRODOWISKA

Udział obszarów prawnie chronionych

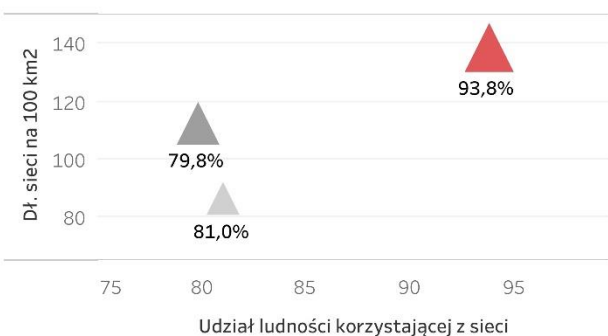
Lesistość

Lesistość i obszary atrakcyjne przyrodniczo są elementami, które korzystnie wpływają na jakość życia w gminie i stanowią bazę dla aktywnego wypoczynku mieszkańców

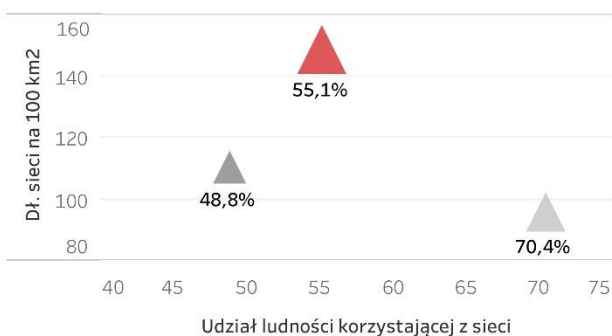
Sieć wodociągowa (2018 r.)

Z punktu widzenia systemu gospodarki wodno-ściekowej zwraca uwagę bardzo wysokie zwodociągowanie gminy

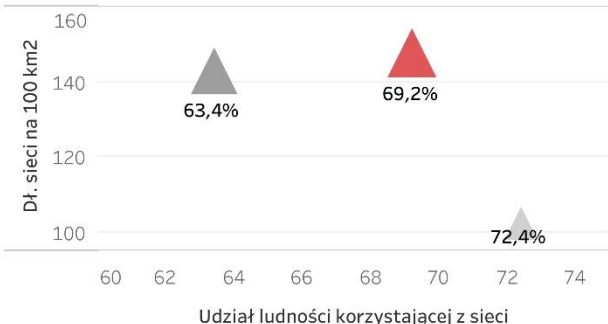

Sieć kanalizacyjna (2018 r.)

Wyzwaniem w dalszym ciągu jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej głównie w kontekście wzrastającej atrakcyjności osiedleńczej gminy

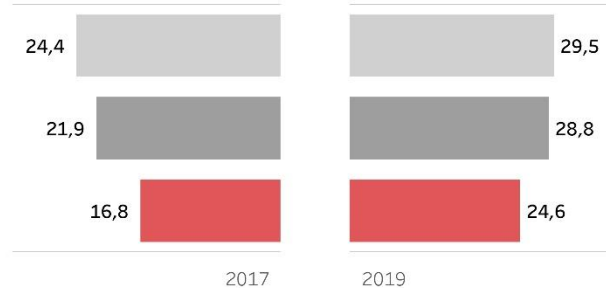

Sieć gazowa (2018 r.)

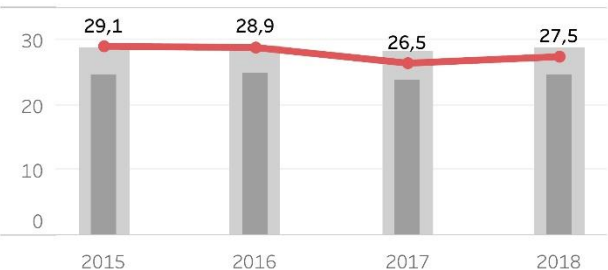

Odpady zebrane selektywnie

z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów

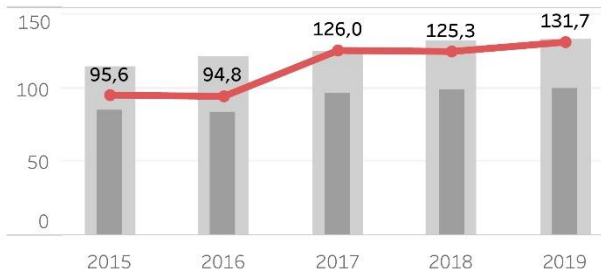

Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającą osobę [m³]

Zmieszane odpady komunalne

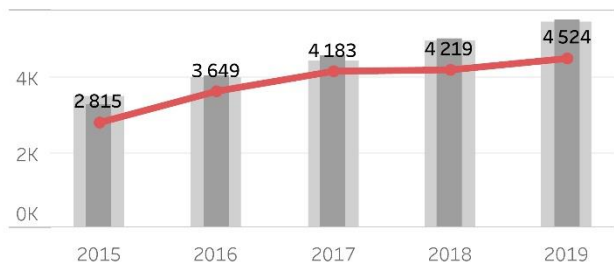
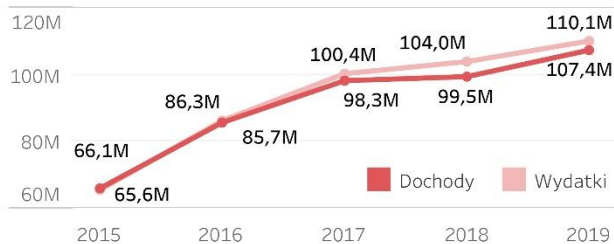
z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca

■ g. Sędziszów Małopolski ■ p. ropczycko-sędziszowski ■ województwo podkarpackie

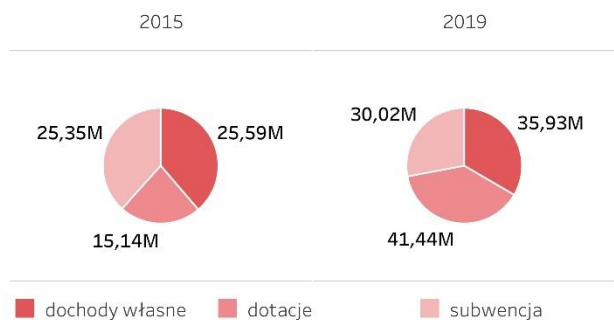
źródło danych: GUS Bank Danych Lokalnych 2015-2019

BUDŻET GMINY

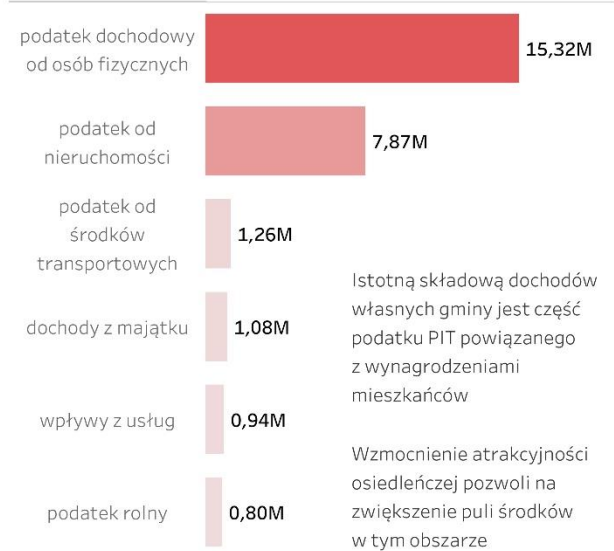
Źródła dochodów [mln zł]

Z punktu widzenia źródeł dochodów gminy pozytywnym aspektem jest znaczący wzrost dochodów własnych (przyrost o ponad 10 milionów złotych)

Dochody własne [mln zł]

-wybrane źródła-

Źródło danych: GUS Bank Danych Lokalnych 2015-2019

Dochody i wydatki gminy ogółem [mln zł]

Począwszy od 2019 roku dochody gminy przekroczyły pułap 100 milionów złotych

Ponadto w badanym okresie odnotowywano corocznie nieznaczne deficyty budżetowe

Dochody gminy na 1 mieszkańca

Przeciętne dochody gminy na 1 mieszkańca znacząco wzrosły w badanym okresie, aż o ponad 1700 złotych

Wydatki wg działów Klasyfikacji Budżetowej [mln zł] -główne wydatki w 2019 r.-

Udział wydatków w wydatkach ogółem

- oświata i wychowanie -

- pomoc społeczna i rodzina -

- administracja publiczna -

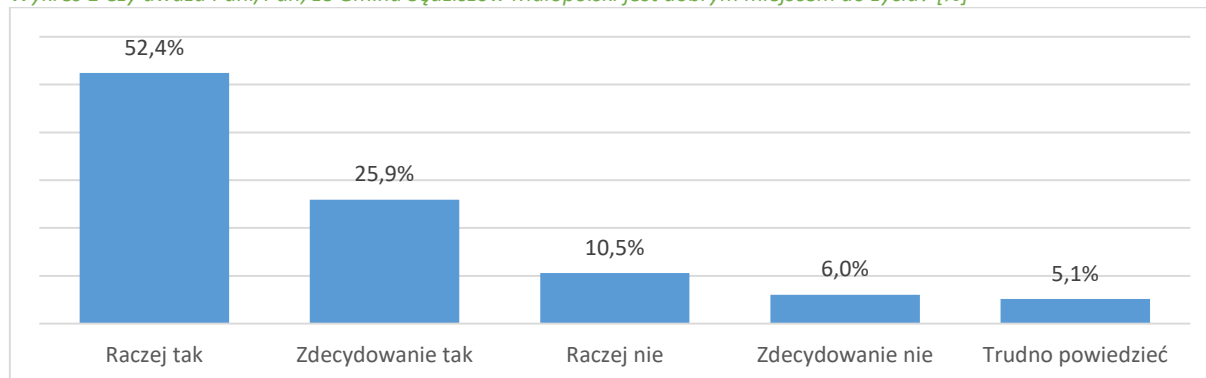
Gmina Sędziszów Małopolski oczami mieszkańców – wyniki badania ankietowego

Ażeby diagnoza strategiczna miała walor jakościowy i badawczy, zdecydowano się na przeprowadzenie badania społecznego. Ankietę na temat potrzeb społeczno-gospodarczych oraz wizji rozwoju Gminy Sędziszów Małopolski na najbliższe lata skierowano do wszystkich mieszkańców oraz interesariuszy w formie elektronicznej (ankietyzacja trwała od 3-12.08.2020 r.). Była ona intensywnie promowana przez Urząd Miejski w Sędziszowie Małopolskim, który koordynował proces tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów Małopolski na lata 2021-2030.

W przeprowadzonym badaniu uczestniczyło 645 osób, które w sposób kompletny wypełniły kwestionariusz. Analizując wyniki w liczbach bezwzględnych poziom zwrotu należy ocenić jako bardzo wysoki. Uznając, że z końcem roku 2019 gminę zamieszkiwały 23 838 osoby oraz ustalając poziom ufności na 95%, a wielkość frakcji na 0,5; maksymalny błąd w badaniu wynosi +/- 5%. Ze względu na sondażowy charakter badania oraz jego formę, specyfika badanej populacji nie odzwierciedla w pełni struktury mieszkańców Gminy Sędziszów Małopolski, tym niemniej uzyskane wyniki mają istotny walor badawczy pozwalający na wnioskowanie statystyczne.

- Niemal ośmiu na dziesięciu mieszkańców ocenia Gminę Sędziszów Małopolski pozytywnie.
- Tylko 16,5% respondentów ma niekorzystną opinię na temat jakości życia w gminie.

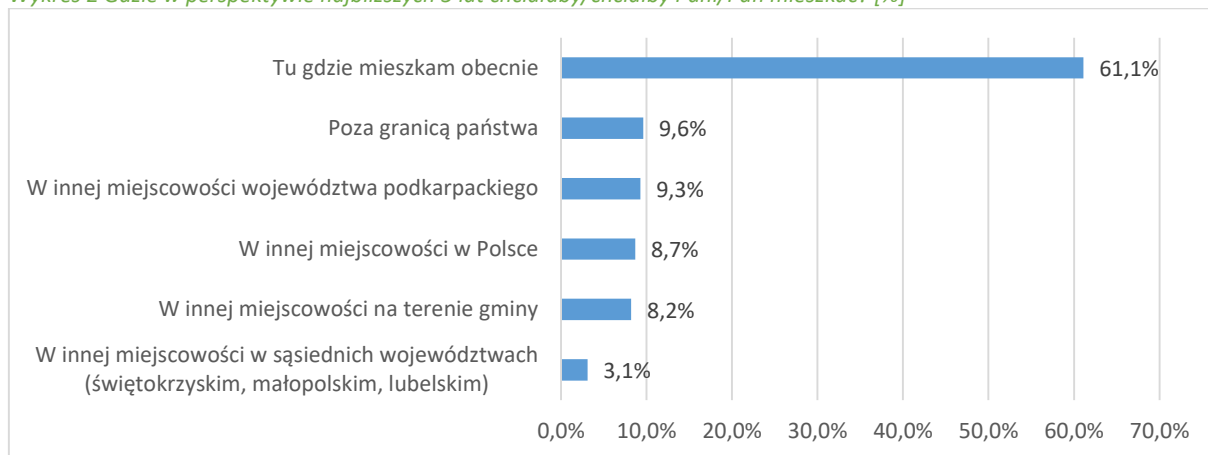
Wykres 1 Czy uważa Pani/Pan, że Gmina Sędziszów Małopolski jest dobrym miejscem do życia? [%]

Źródło: badanie własne, n=645

- Nieco ponad **61%** deklaruje chęć dalszego zamieszkiwania Sędziszowa Małopolskiego, a kolejne 8% rozpatruje zmianę jedynie w granicach administracyjnych gminy.
- Ponadto odsetek respondentów niewykluczający wyjazdu z terenu gminy jest stosunkowo wysoki i odnosi się do blisko **1/3 badanych**.
- Mimo zdecydowanie korzystnej oceny jakości życia w mieście nie przekłada się ona w konsekwencji na zaniechanie potencjalnych planów migracyjnych.

Wykres 2 Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać? [%]

Źródło: badanie własne, n=645

Poniżej przedstawiono najlepiej oceniane czynniki życia w gminie (suma odpowiedzi dobrych i bardzo dobrych). Przedstawiono odpowiedzi cechujące się ponad połową odpowiedzi pozytywnych.

Dostępność szkół	82,1%	Jakość powietrza	73,4%	Oświetlenie uliczne	62,1%	Jakość obsługi w Urzędzie Miejskim	55,4%
Poczucie bezpieczeństwa	81,4%	Czystość na terenie gminy	71,4%	Odbiór odpadów komunalnych	62,0%	Jakość oferty i programów kierowanych do seniorów	52,3%
Dostępność miejsc usługowych i handlu	77,1%	Stan techniczny chodników	74,7%	Dostępność przedszkoli	60,7%	Oferta sportowa i rekreacyjna	51,5%
Jakość dróg	74,7%	Zabezpieczenie gminy przed hałasem	62,8%	Jakość świadczonej usługi/odbiór odpadów komunalnych	56,5%	Jakość obsługi w jednostkach gminnych	51,4%
Stan techniczny oświetlenia	74,6%	Jakość skomunikowania z większymi miastami	62,5%	Zabezpieczenie gminy przed uciążliwościami zapachowymi (odór)	56,1%	Dostępność lokali gastronomicznych	50,7%

- Oceny pozytywne zdecydowanie przewyższają negatywne. Spośród 33 ocenianych kategorii **60%** osiągnęło minimalnie połowę wskazań pozytywnych. To potwierdza tezę o dobrze ocenianej jakości życia w Gminie Sędziszów Małopolski.
- Tematycznie należy podkreślić **dobrze oceniany** dostęp do podstawowych usług publicznych, poczucie bezpieczeństwa oraz jakość obsługi w UM, ofertę dla seniorów czy bazę sportową.
- Wyróżnikiem gminy** jest brak znaczących problemów związanych z jakością powietrza, stanem dróg czy też stanem technicznym chodników oraz oświetlenia.

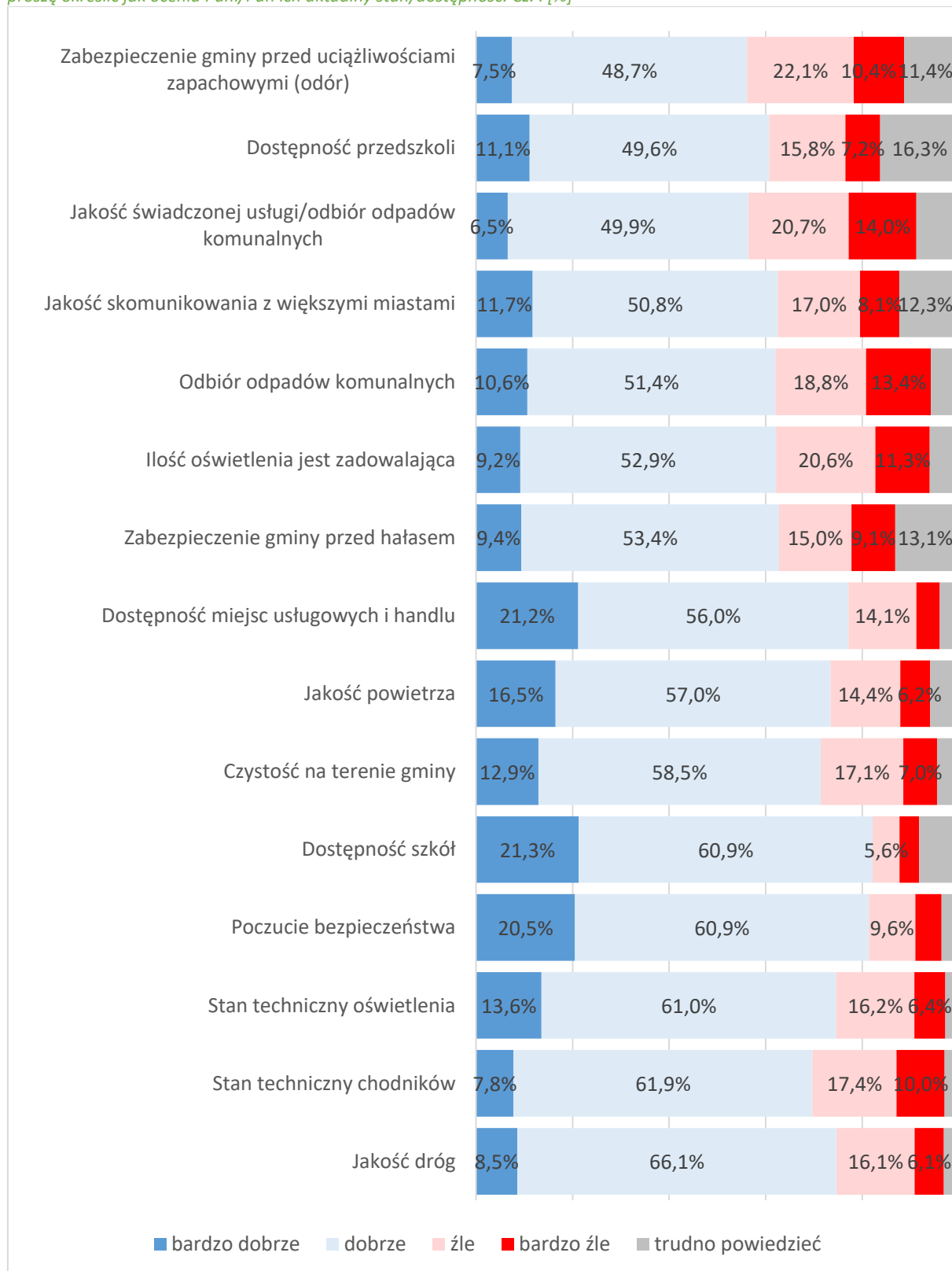
Spektrum odpowiedzi negatywnych obejmujących łącznie odpowiedzi źle oraz bardzo źle. Ujęto te kategorie, dla których liczba odpowiedzi niekorzystnych przekraczała 40%.

Praca (ocena możliwości rozwoju zawodowego na terenie gminy, znalezienia pracy na terenie gminy)	71,9%	Długość/ilość chodników jest zadowalająca	46,1%
Ilość ścieżek rowerowych	69,5%	Dostępność lokali gastronomicznych	44,9%
Atrakcyjność turystyczna gminy	61,3%	Możliwość wynajmu/zakupu mieszkania	44,9%
Dostępność usług medycznych	57,3%	Oferta instytucji kultury	43,6%
Dostępność transportu publicznego	55,3%	Dostępność żłobków i klubów dziecięcych	42,5%
Jakość oferty i programów kierowanych do dzieci i młodzieży	53,8%	Oferta sportowa i rekreacyjna	41,1%
Dostępność miejsc spędzania wolnego czasu – place zabaw, miejsca zielone itp.	50,9%	Otwartość władz na inicjatywy mieszkańców	40,0%

●	Jedynie w sześciu kategoriach odsetek odpowiedzi niekorzystnych przekraczał 50% , tym samym warto się na nich skoncentrować.
●	Wadą numer jeden Gminy Sędziszów Małopolski w opiniach badanych jest dostępność miejsc pracy, atrakcyjność rynku pracy i związana z tym kwestia poziomu rozwoju gospodarczego.
●	Gmina jest oceniana negatywnie pod kątem atrakcyjności turystycznej i dostępności ścieżek rowerowych co wynika głównie z braku istotnych walorów w tym zakresie, choć potrzeby związane z dostępnością ścieżek rowerowych mogą mieć równocześnie charakter aspiracyjny.
●	Mimo, iż 62,5% badanych dobrze ocenia skomunikowanie gminy, to aż 55,3% negatywnie ocenia dostępność transportu publicznego, która w istocie wyklucza komunikacyjnie część mieszkańców.
●	Warto również zwrócić uwagę na źle oceniany dostęp do służby zdrowia, który jest poza bezpośrednimi kompetencjami samorządu gminy.
●	Jako wyzwanie horyzontalne należy natomiast określić dostępność miejsc spędzania czasu wolnego oraz ofertę kierowaną do młodzieży, jako kluczowy czynnik budowania atrakcyjności osiedleńczej gminy.

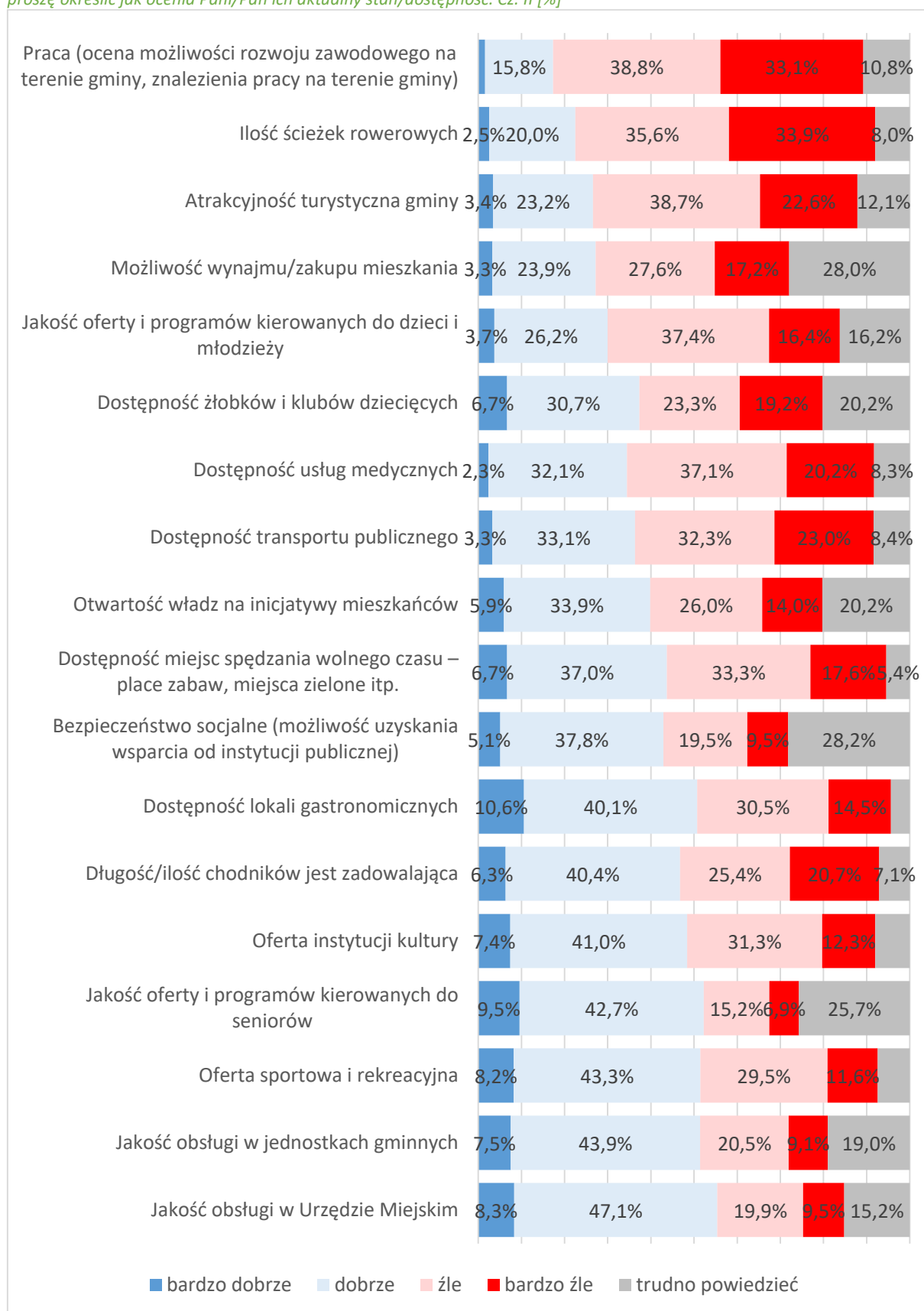
Na poniższych wykresach przedstawiono szczegółowo rozbiecie odpowiedzi badanych w każdej analizowanej kategorii.

Wykres 3 Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie Gminy Sędziszów Małopolski, proszę określić jak ocenia Pani/Pan ich aktualny stan/dostępność. Cz. I [%]

Źródło: badanie własne, n=645

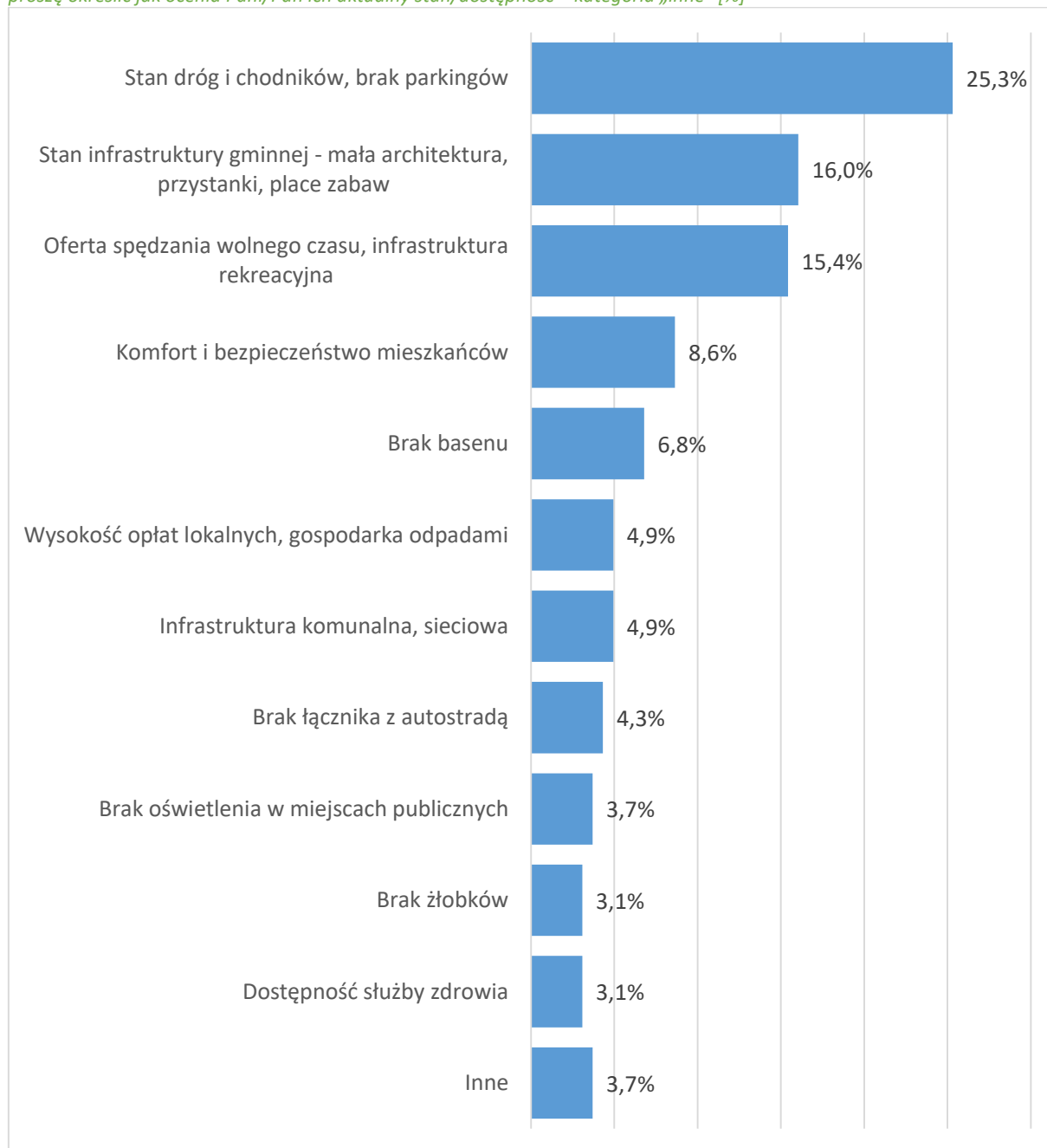
Wykres 4 Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie Gminy Sędziszów Małopolski, proszę określić jak ocenia Pani/Pan ich aktualny stan/dostępność. Cz. II [%]

Źródło: badanie własne, n=645

- Poza 33 ocenianymi czynnikami jakości życia w gminie, respondenci mieli możliwość wpisania dodatkowych kategorii. **162 badanych** skorzystało z tej możliwości.
- ¼ osób** z tej grupy wskazywała braki infrastrukturalne, ze szczególną rolą parkingów.
- Wskazania ilustrują zakres potrzeb, który zostaje rozwinięty w dalszej części analizy badania.

Wykres 5 Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie Gminy Sędziszów Małopolski, proszę określić jak ocenia Pani/Pan ich aktualny stan/dostępność – kategoria „inne” [%]

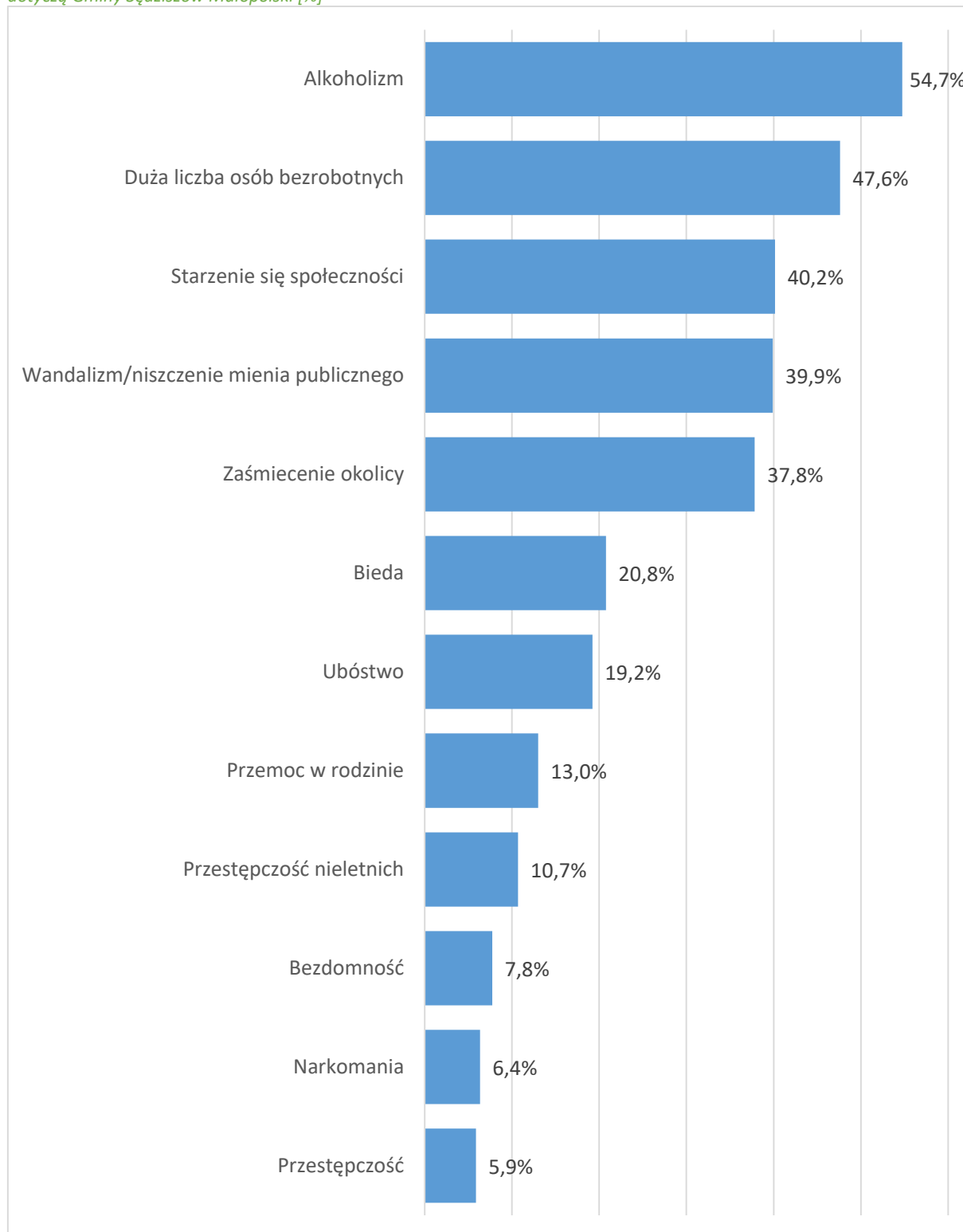

Źródło: badanie własne, n=162

Wśród problemów społecznych artykułowanych przez respondentów najczęściej wskazywany był alkoholizm. Badani dostrzegają również kwestię bezrobocia oraz oddziaływania o demograficznym charakterze (starzenie się społeczności).

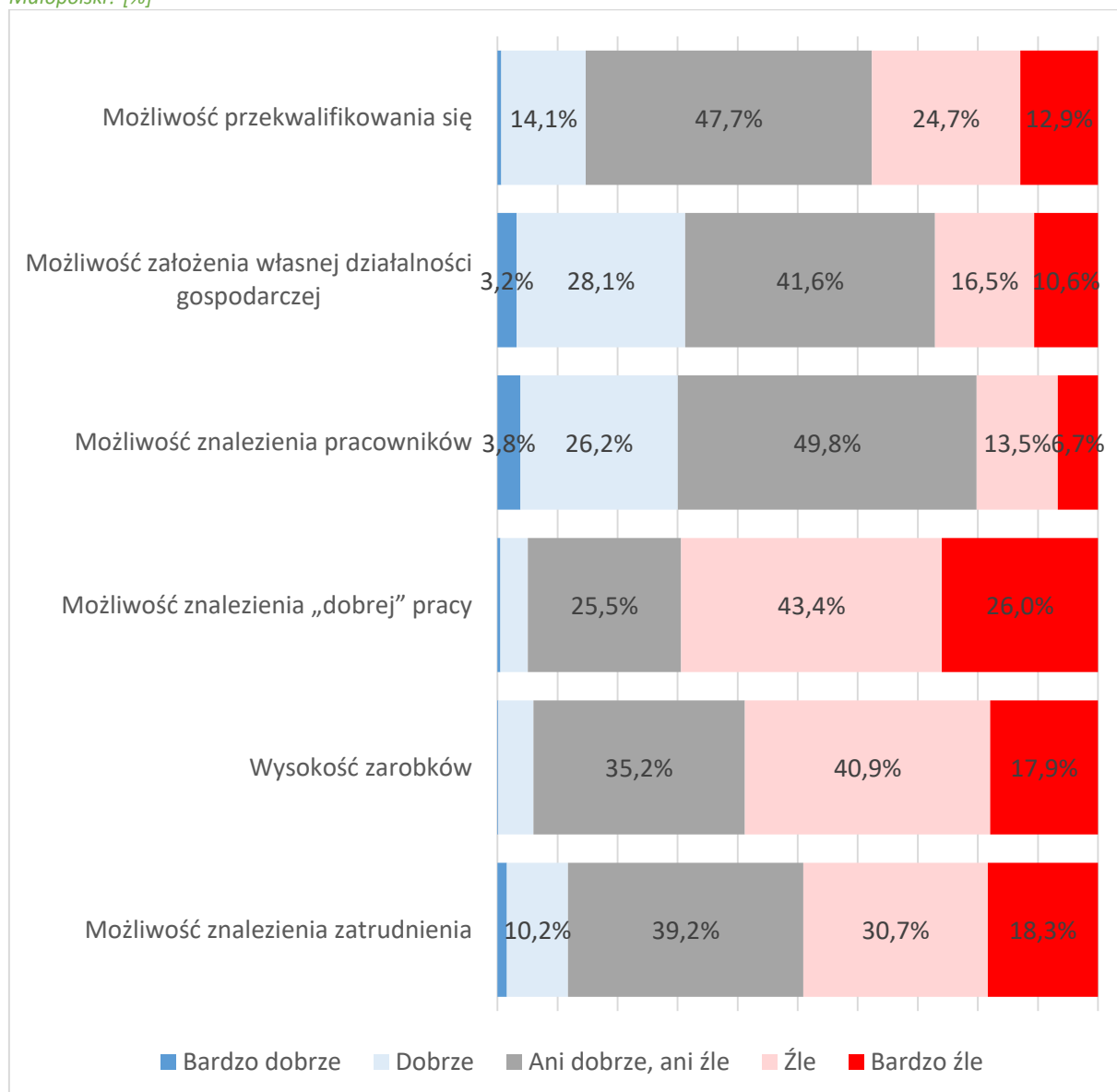
Wykres 6 Z poniższego katalogu problemów społecznych, proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem w istotny sposób dotyczą Gminy Sędziszów Małopolski [%]

Źródło: badanie własne, n=645

- W ramach oceny poszczególnych czynników jakości życia, niemal **72%** badanych źle oceniała możliwości rozwoju zawodowego.
- Pogłębiając analizę rynku pracy należy stwierdzić, że **69,4%** respondentów źle lub bardzo źle ocenia możliwość znalezienia tzw. „dobrej pracy”.
- **58,8%** ankietowanych natomiast niekorzystnie ocenia wysokość swoich zarobków.
- W ślad za przedstawionymi wynikami, należy traktować szeroko rozumiany rynek pracy i lokalną gospodarkę jako bardzo ważne wyzwanie na najbliższe lata, z punktu widzenia podnoszenia zadowolenia mieszkańców.

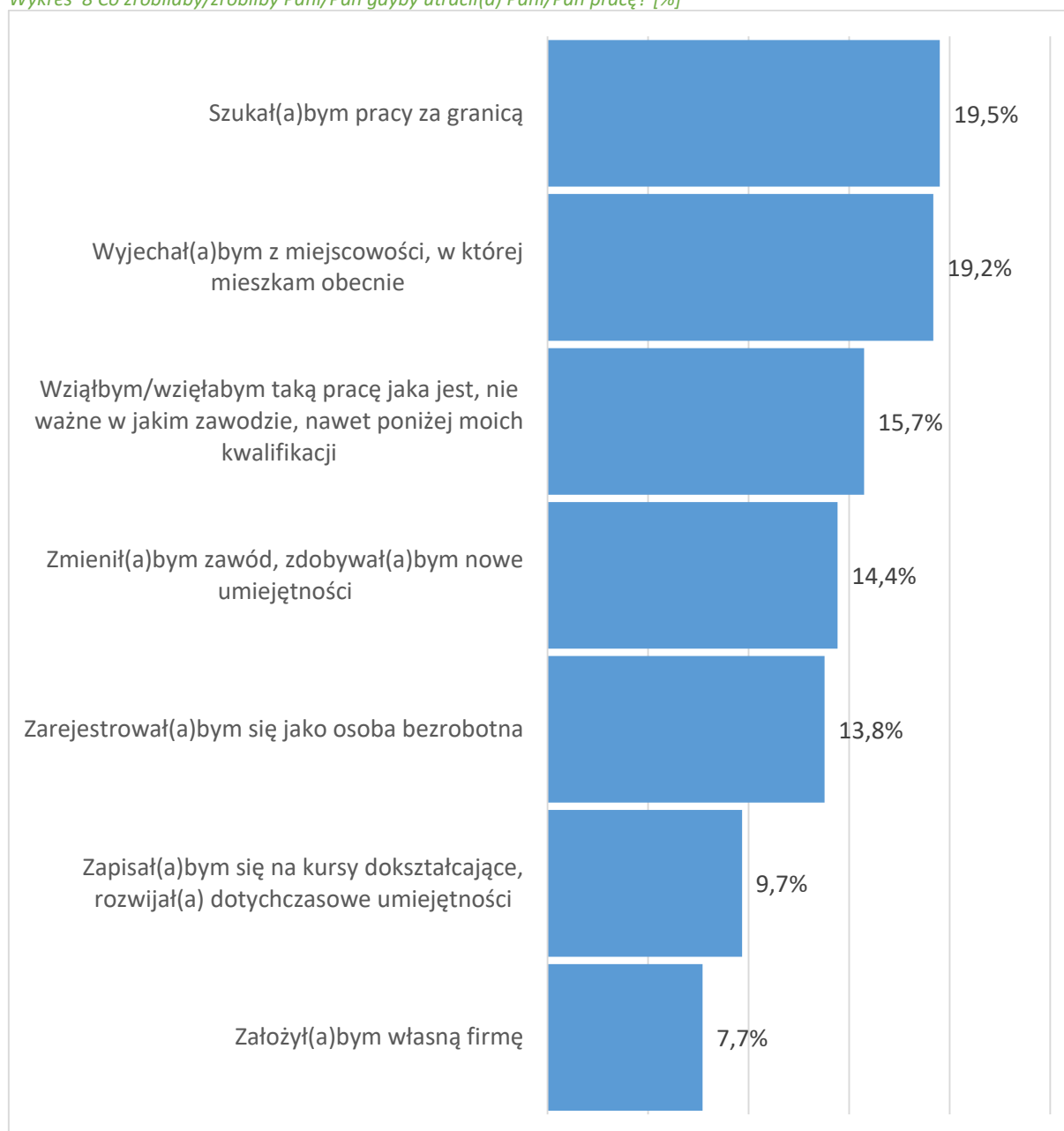
Wykres 7 W jaki sposób ocenia Pani/Pan poszczególne elementy związane z rynkiem pracy na terenie Gminy Sędziszów Małopolski? [%]

Źródło: badanie własne, n=645

- Z punktu widzenia poczynionych przez badanych ocen rynku pracy zwraca uwagę odsetek badanych, którzy w momencie utraty pracy wyjechaliby za pracę z Gminy Sędziszów Małopolski (zarówno za granicę, jak również do innego miasta w kraju). Ten odsetek pokrywa się z deklaracjami rozpatrującymi w ogólnie wyjazd z gminy (omówiony w pytaniu numer 2).
- Poniższe wyniki wskazują na bezpośrednie powiązanie sytuacji na rynku pracy z decyzjami migracyjnymi lub ich generalnym rozpatrywaniem.

Wykres 8 Co zrobiłaby/zrobiłby Pani/Pan gdyby utracił(a) Pani/Pan pracę? [%]

Źródło: badanie własne, n=645

- Respondenci jednoznacznie oczekują ukierunkowania działań na tzw. silną gospodarkę (**63,3%** wskazań) obejmującą politykę zachęcającą do prowadzenia na terenie gminy działalności gospodarczej, kreowania nowych miejsc pracy oraz rozwijanie infrastruktury technicznej.
- Drugim kierunkiem wskazywanym przez blisko **52%** badanych jest oferta czasu wolnego, w obrębie której mieści się m.in. jakość i dostępność oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej skierowanej dla dzieci, młodzieży i dorosłych, rozwój infrastruktury: parki rozrywki, boiska, baseny, lodowiska czy ścieżki rowerowe.
- Należy podkreślić, że z punktu widzenia budowy planu strategicznego, poprawa sytuacji gospodarczej oraz poszerzenie oferty czasu wolnego stanowią **bezsporne filary** tworzonej nowej ścieżki rozwoju Gminy Sędziszów Małopolski na najbliższą dekadę.

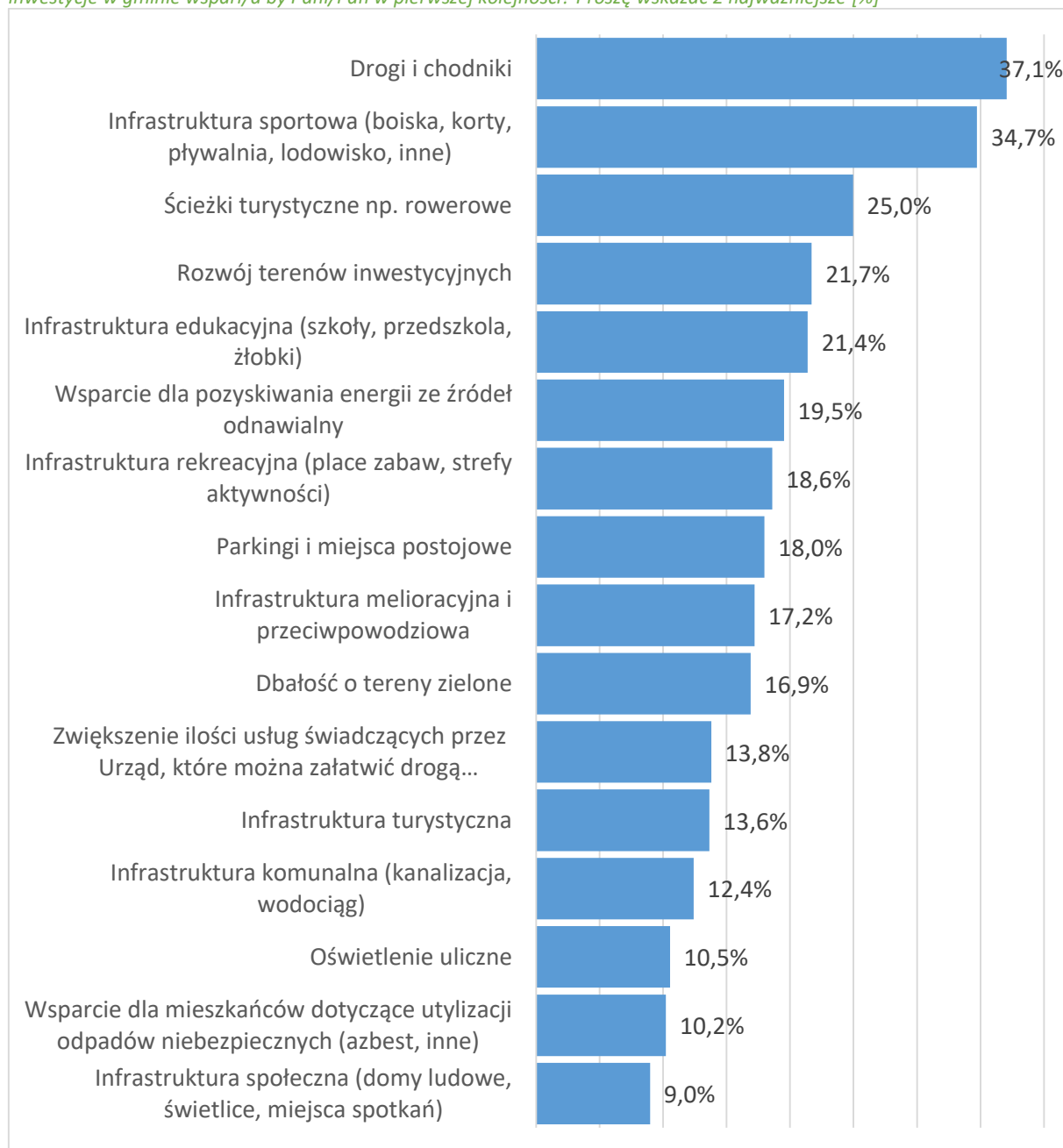
Wykres 9 Z zaproponowanych poniżej możliwych kierunków rozwoju Gminy Sędziszów Małopolski, które jej władze powinny rozważyć jako najkorzystniejsze dla dalszego rozwoju gminy? [%]

Źródło: badanie własne, n=645

- Mimo dobrej oceny stanu dróg, chodników (po **74,7%** opinii pozytywnych) czy też infrastruktury sportowej (**51,5%**) te obszary stanowią podstawowe potrzeby inwestycyjne w opiniach mieszkańców.
- Należy zatem podkreślić, że **dobra ocena** aktualnego stanu nie oznacza wyczerpania potrzeb w danym obszarze.
- Warto również podkreślić, że blisko **22%** wskazań zostało skierowanych na tematykę rozwoju terenów inwestycyjnych co kompleksowo ilustruje skalę potrzeb oddziaływania przez samorząd na lokalną gospodarkę i rynek pracy.

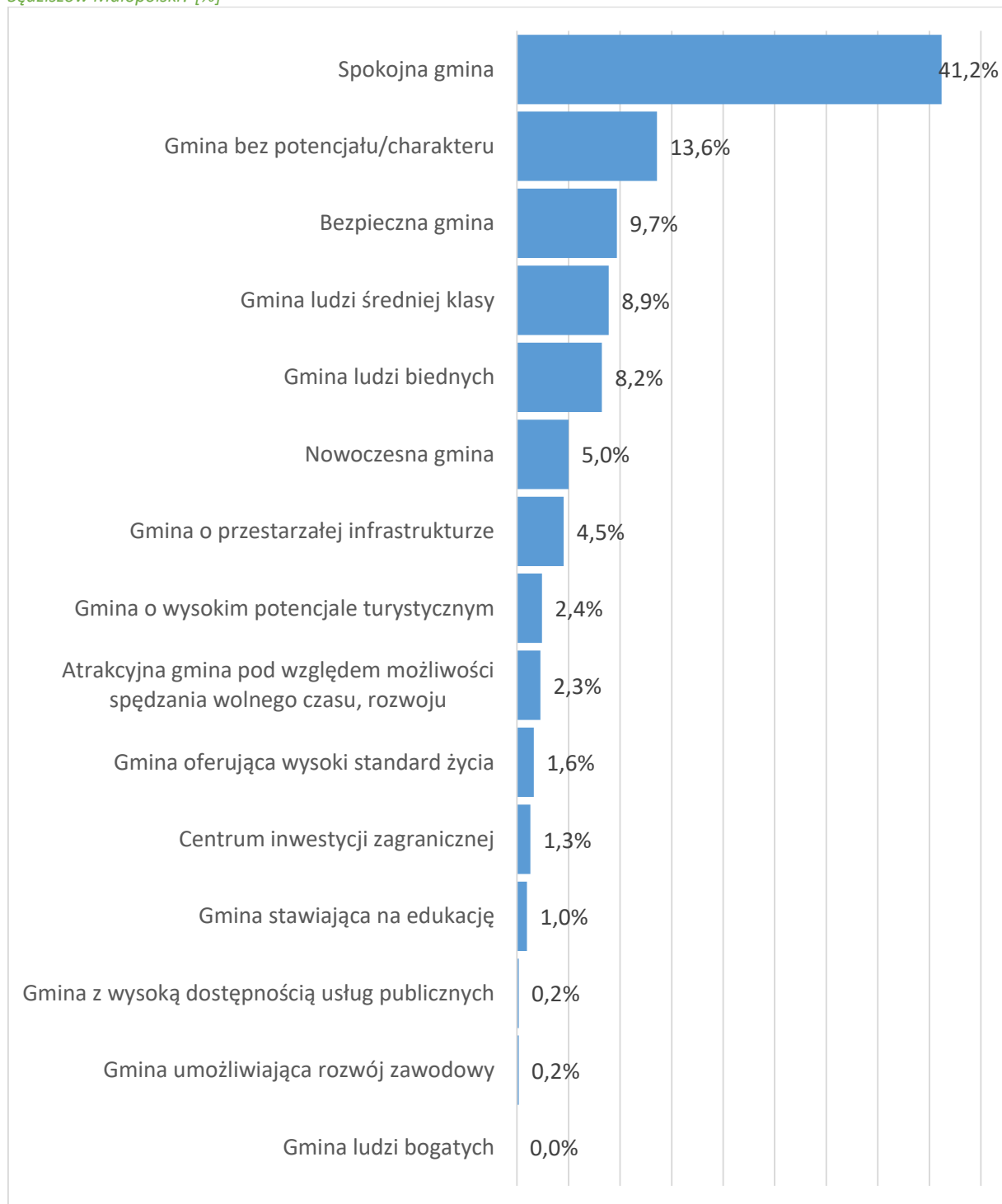
Wykres 10 Gdyby miała / miał Pani/Pan możliwość decydowania o rozdziale dodatkowych środków finansowych, to które inwestycje w gminie wsparł/a by Pani/Pan w pierwszej kolejności? Proszę wskazać 2 najważniejsze [%]

Źródło: badanie własne, n=645

- Gmina oczami mieszkańców to dla **41,2%** „spokojna gmina”, takie skojarzenie wybiera zdecydowana większość badanych, co więcej blisko 10% ocenia ją jako bezpieczną. Innymi słowy charakterystykę Gminy Sędziszów Małopolski można określić jako miejsce sielskie oraz cechujące się utrwalanym ładem i porządkiem publicznym.
- Kilkanaście procent badanych (**13,6%**) odbiera gminę nieco negatywnie, jako miejsce bez określonej właściwości. Ciekawym faktem jest zbieżność tego wyniku z odsetkiem osób krytycznie oceniających jakość życia w gminie.

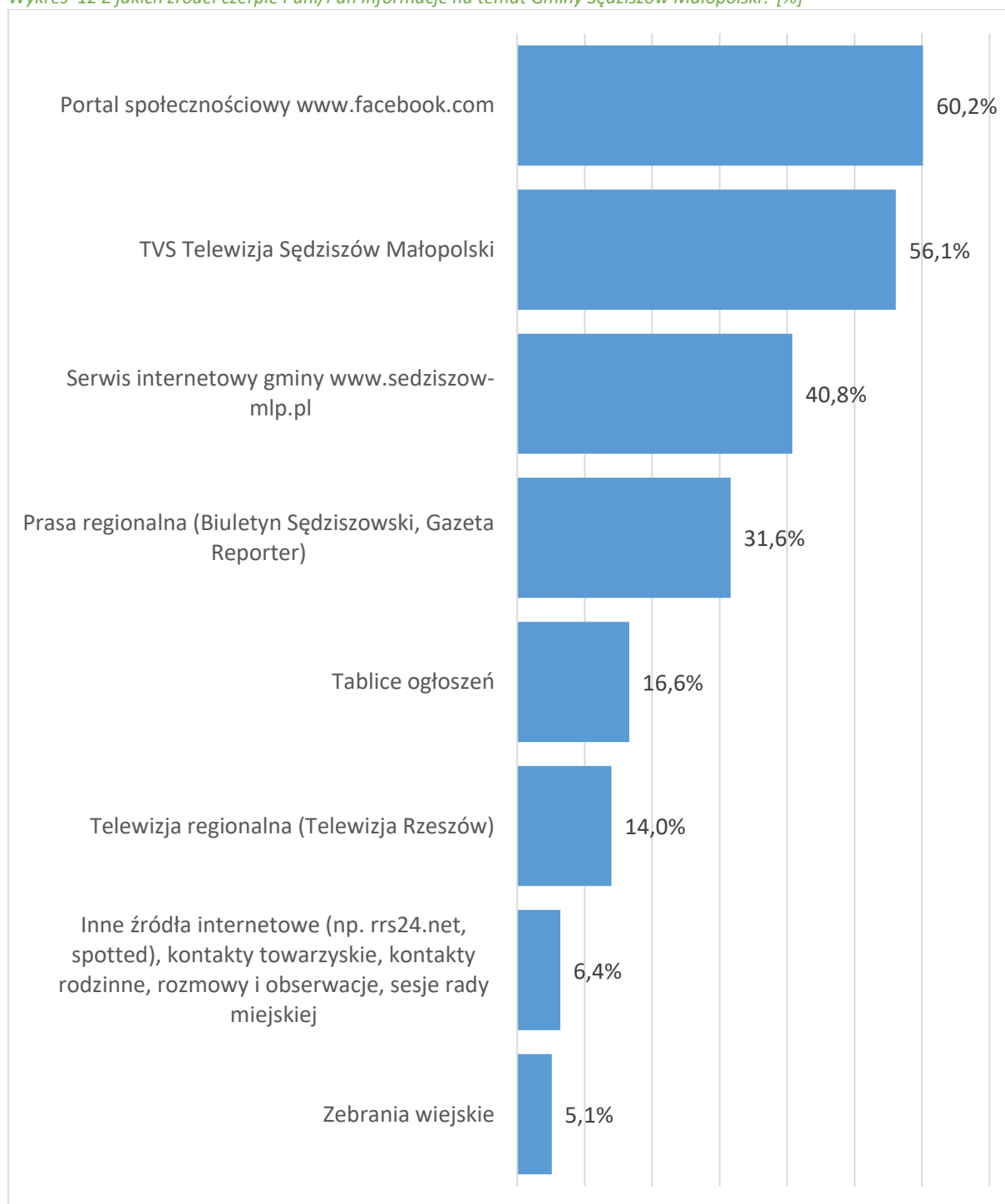
Wykres 11 Proszę zaznaczyć to skojarzenie, które jako pierwsze przychodzi Pani/Panu do głowy, kiedy myśli Pani/Pan o Gminie Sędziszów Małopolski? [%]

Źródło: badanie własne, n=645

- Respondenci czerpią wiedzę na temat swojej gminy z różnych źródeł, niemniej najważniejszą rolę aktualnie pełni Facebook oraz Telewizja Sędziszów Małopolski.
- Warto podkreślić, że fakt ankietyzacji elektronicznej w pewnym sensie zwiększył udział badanych w młodym wieku i jak można interpretować, zmniejszył deklaracje pozyskiwania z tradycyjnych analogicznych źródeł informacji

Wykres 12 Z jakich źródeł czerpie Pani/Pan informacje na temat Gminy Sędziszów Małopolski? [%]

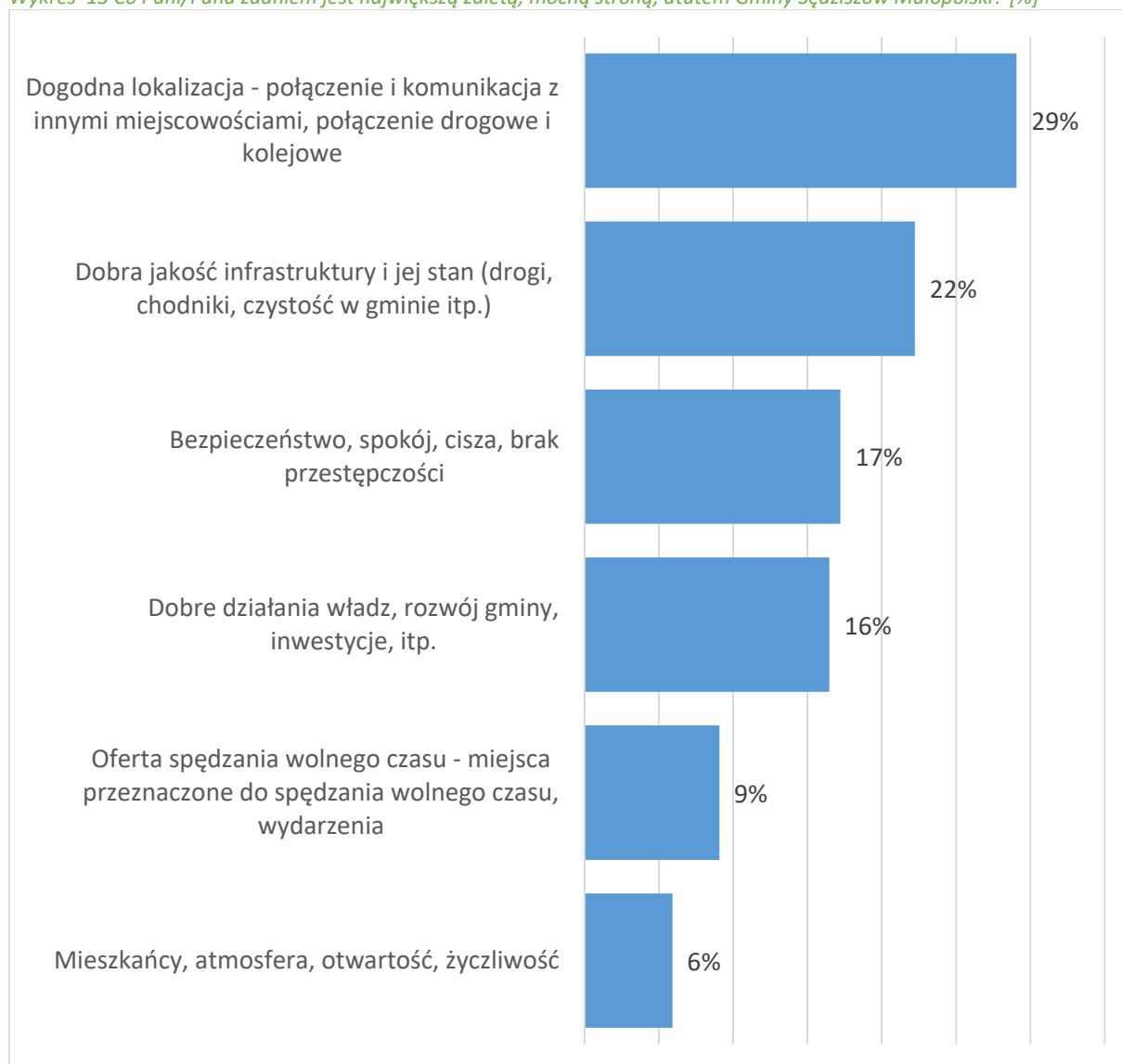

Źródło: badanie własne, n=645

Respondenci byli również proszeni o udzielenie odpowiedzi na pytania o charakterze otwartym, które nie tworzyły zamkniętego katalogu odpowiedzi. Badani w ich ramach wskazywali największe zalety i wady gminy, jak również kluczowe pożądane przedsięwzięcia do realizacji. Wypowiedzi zostały skategoryzowane tak ażeby móc je zilustrować w formie zbiorczej.

- Mieszkańcy biorący udział w badaniu jako ważną zaletę gminy wskazywali uwarunkowania lokalizacyjne, bliskość stolicy województwa oraz przebieg autostrady A4, które wpływają znacząco na budowę przewagi konkurencyjnych przez gminę **(29%)**.
- Istotnym wyróżnikiem w opiniach respondentów jest również stan i jakość infrastruktury oraz czystość na terenie gminy **(22%)**.
- Trzecim najczęściej wskazywanym elementem jest bezpieczeństwo i swoisty „klimat” panujący w Sędziszowie Małopolskim jako gminie.

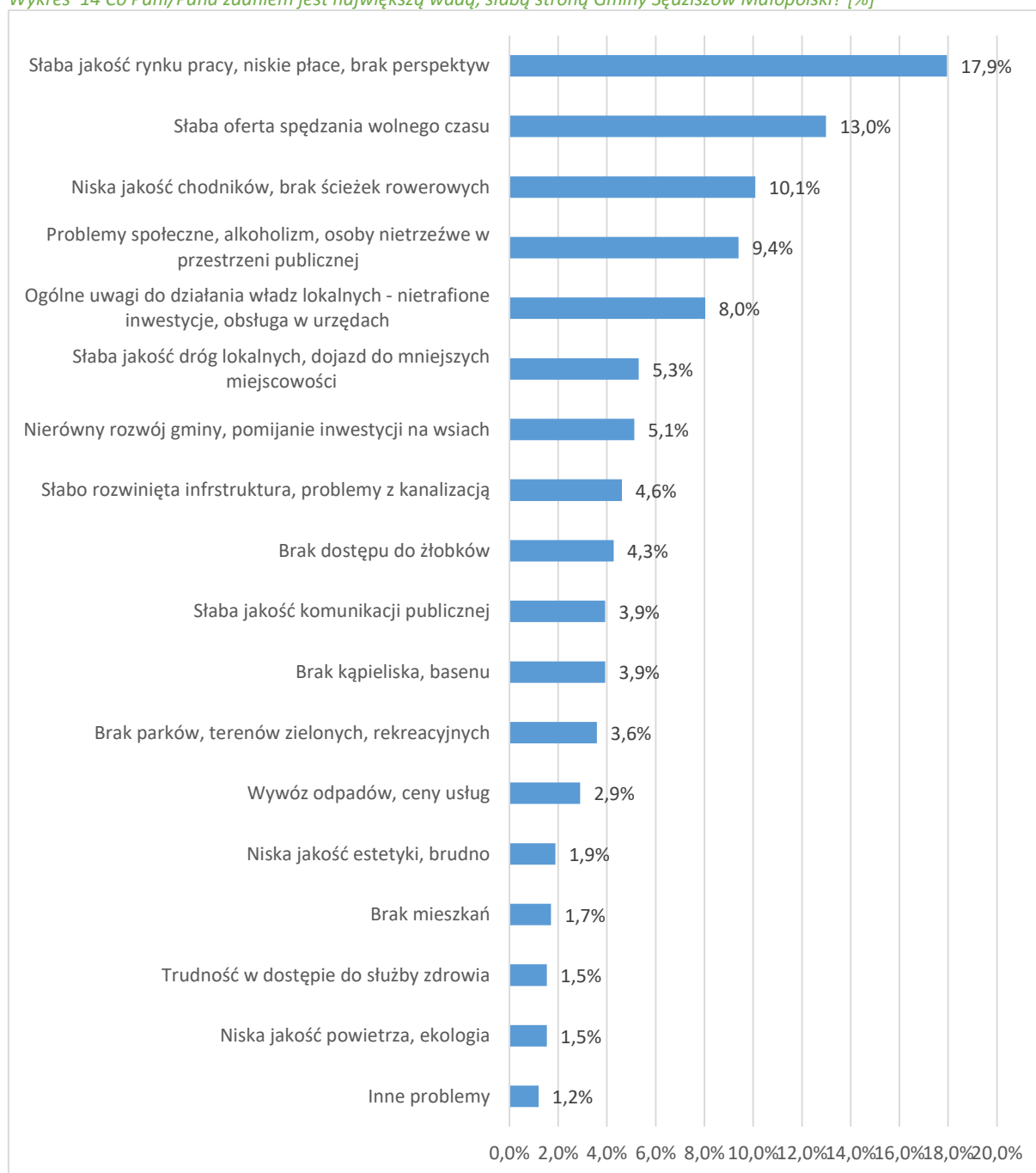
Wykres 13 Co Pani/Pana zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną, atutem Gminy Sędziszów Małopolski? [%]

Źródło: badanie własne, n=645

- Dwa podstawowe problemy, a zarazem wyzwania stojące przed samorządem to sfera gospodarcza oraz oferta spędzania czasu wolnego. Te dwa elementy stanowią oś narracyjną w ramach prezentowanych wyników badania.
- W odpowiedziach respondentów pobrzmiewa również wątek nierówności rozwojowych i relacji między terenami wiejskimi i miejskimi.
- Niemal co dziesiąty badany jako bolączkę gminy wskazuje na widoczne w przestrzeni społecznej problemy natury społecznej, potwierdza to tezę o problemach związanych z alkoholizmem.

Wykres 14 Co Pani/Pana zdaniem jest największą wadą, słabą stroną Gminy Sędziszów Małopolski? [%]

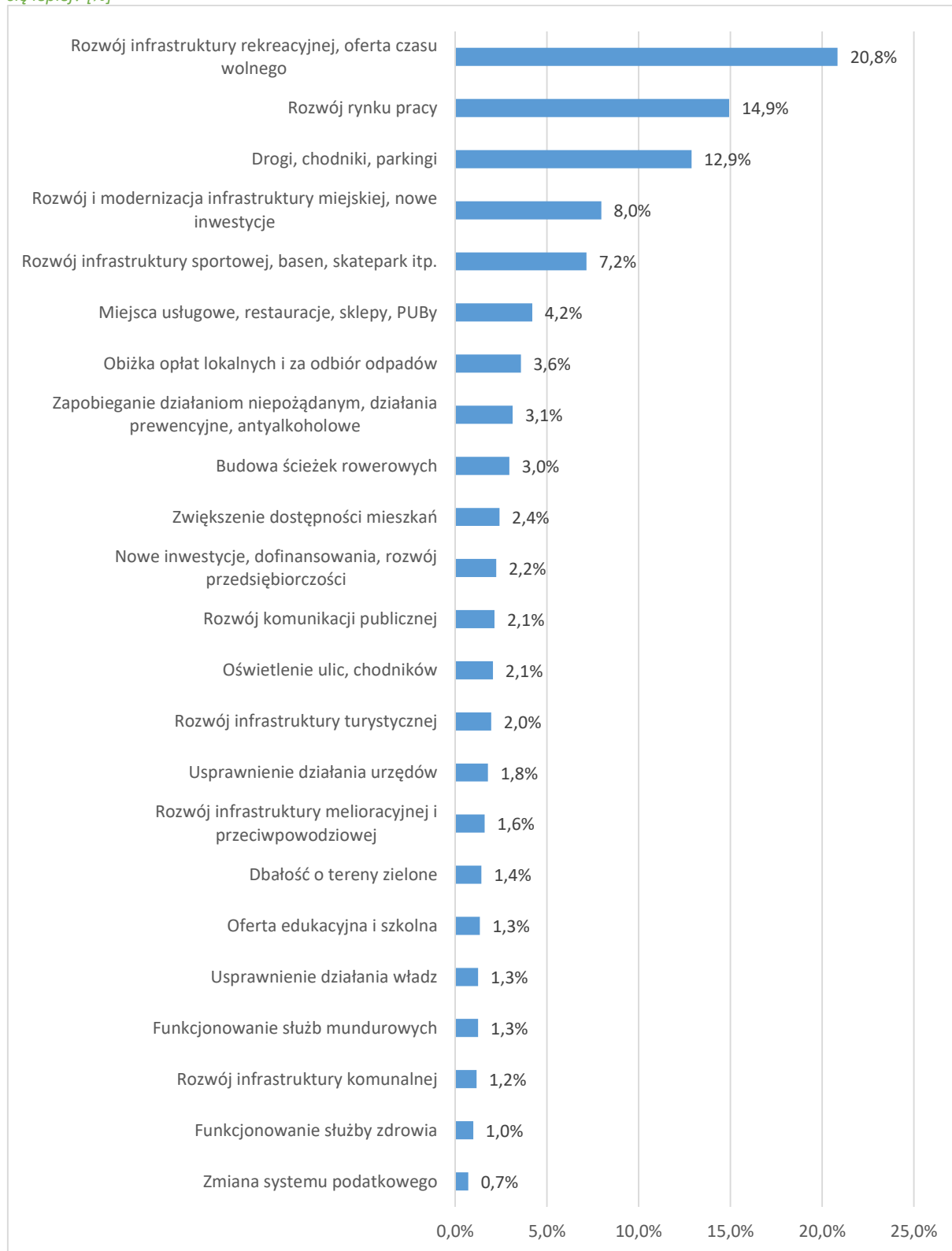

Źródło: badanie własne, n=645

Oczekiwania mieszkańców związane z realizacją konkretnych działań w przyszłości skupiają się na gospodarce oraz ofercie czasu wolnego co spina klamrą całą analizę i jednoznacznie ułatwia wyznaczenie zasadniczych celów rozwojowych na przyszłość.

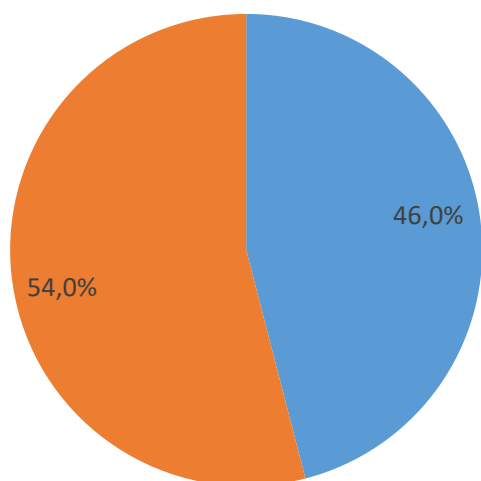
Wykres 15 Co Pani/Pana zdaniem należy zrobić (jakie przedsięwzięcie zrealizować), aby w Gminie Sędziszów Małopolski żyło się lepiej? [%]

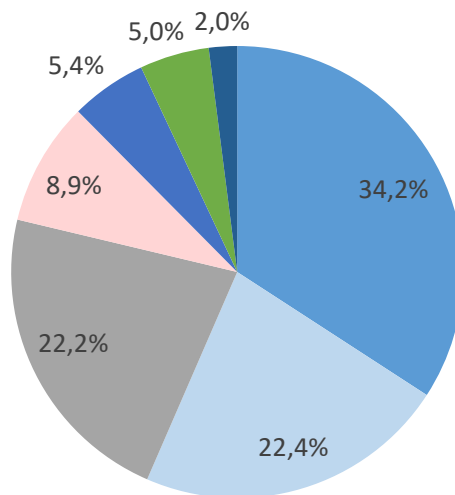
Źródło: badanie własne, n=645

- Większość respondentów stanowiły kobiety (**54%**), a dominującą grupą w badaniu były osoby w wieku do 34 roku życia (nieco ponad **56%** próby badawczej).
- Z punktu widzenia wykształcenia najliczniejszą grupą były osoby legitymujące się dyplomem ukończenia studiów wyższych (53,6%) oraz osoby pracujące **58,2%** (zwraca uwagę wysoki odsetek osób uczących się lub studiujących przekraczający **17%**).

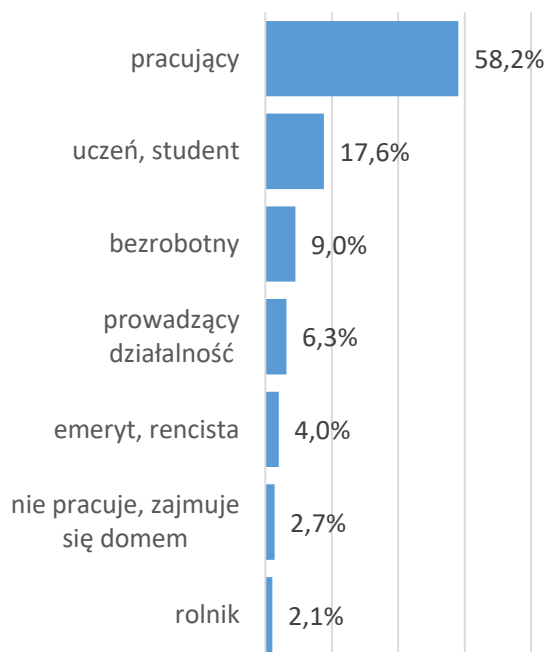
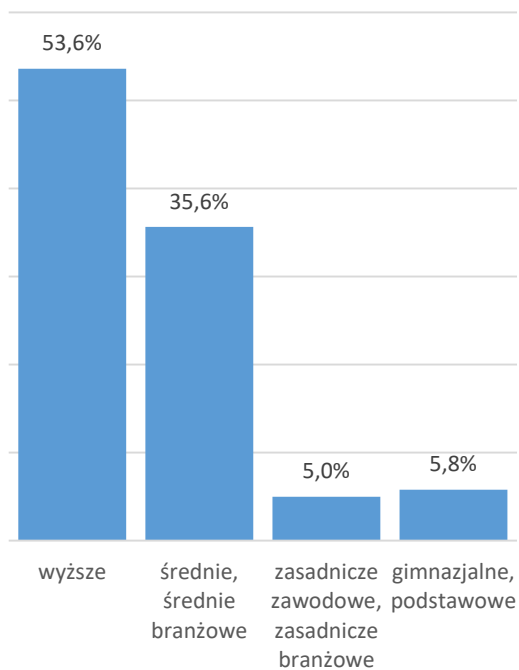
Wykres 16 Metryczka respondentów

■ mężczyzna ■ kobieta

■ 25-34 ■ 18-24 ■ 35-44
■ 45-54 ■ Do 18 ■ 55-64

Źródło: badanie własne, n=645

Uwarunkowania rozwojowe

Atuty Gminy Sędziszów Małopolski

1

Lokalizacja to największy atut Gminy Sędziszów Małopolski, tą opinię podzielają również respondenci (29% traktuje ten czynnik jako kluczową zaletę gminy). Bliskość Rzeszowa, przebieg ciągów komunikacyjnych o ponadregionalnym znaczeniu, ranga i status gminy w ujęciu powiatowym to elementy mogące istotnie oddziaływać na atrakcyjność inwestycyjną oraz osiedleńczą gminy w perspektywie najbliższej dekady. Renta lokalizacyjna to podstawowy (pierwotny) zasób gminy Sędziszów Małopolski.

2

Powiązania funkcjonalne związane są z przytoczonym kontekstem lokalizacyjnym oraz przede wszystkim z bliskością Rzeszowa. Sędziszów Małopolski jako jednostka samorządu terytorialnego bezpośrednio graniczy z Rzeszowskim Obszarem Funkcyjnym (ROF), który oddziałuje jako ośrodek gospodarczy o funkcjach metropolitalnych na obszar gminy. Potencjał gminy do funkcjonowania jako swoisty obszar satelicki Rzeszowa i ROF to również szansa rozwojowa (szczególnie w momencie poszerzenia walorów gminy o kontekst atrakcyjnego rynku pracy i rozbudowanego systemu usług publicznych, który jest celem na najbliższe lata).

3

Przebieg autostrady A4 i drogi krajowej DK 94, jak również modernizowana linia kolejowa E30 to integralne elementy budujące sieć powizań funkcjonalnych oraz determinanty korzystnego położenia. Dostępność transportowa i komunikacyjna będzie w najbliższych latach wzrastała i można ją na aktualnym etapie ocenić jako korzystną oraz w istocie atut, szczególnie w kontekście działania na rzecz wzmocnienia atrakcyjności osiedleńczej.

4

Identyfikowane tendencje osiedleńcze w świetle aktualnych badań i prognoz charakteryzują się relatywną trwałością i ugruntowaniem. Można zatem mówić o intensywnym zasiedlaniu tych części gminy, które są korzystnie zlokalizowane (i lepiej skomunikowane), a biorąc pod uwagę plany związane ze wzmocnieniem dostępności ten proces będzie się pogłębiał i ulegał systematycznej poprawie.

5

Dobra ocena polityki rozwojowej przez mieszkańców świadczy o korzystnym odbiorze realizowanych przez samorząd działań, które są widoczne w wielu obszarach m.in. w takich jak drogownictwo, dbałość o budynki użyteczności publicznej, czystość czy też ochrona środowiska naturalnego. Co więcej respondenci pozytywnie ocenili jakość zdecydowanej większości podstawowych usług świadczonych przez samorząd dla mieszkańców. Może to świadczyć o potrzebie wejścia na etap wdrażania polityki mocniej akcentującej aspiracje i ambicje społeczności lokalnej oraz wykorzystanie mechanizmów zarządzania gminą w postaci SMART CITY.

6

Budowanie atrakcyjnych produktów w ramach czasu wolnego wskazuje na wychodzenie samorządu lokalnego naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców gminy oraz wpisuje się w tworzenie marki Sędziszowa Małopolskiego. Należy je ocenić jednoznacznie pozytywnie, podobnie jak chociażby w przypadku systematycznego zagospodarowywania przestrzeni publicznych w urządzenia rekreacyjno-wypoczynkowe itp. Tym niemniej w szerszym ujęciu aspekt oferty czasu wolnego (a nie tylko bazy i infrastruktury) wymaga znaczącego uzupełnienia i uatrakcyjnienia.

Szanse rozwojowe Gminy Sędziszów Małopolski

1

W połowie 2020 roku w Gminie Sędziszów Małopolski uruchomiono Autobusową Komunikację Gminną. Są to linie komunikujące z Sędziszowem Małopolskim wszystkie sołectwa oraz osiedla zlokalizowane w mieście Sędziszów Małopolski. To działanie integruje przestrzennie i komunikacyjnie gminę, pozwoli na wykorzystanie potencjału miejskiego Sędziszowa Małopolskiego oraz zmniejszy skalę wykluczenia komunikacyjnego. Opisane działanie należy rozpatrywać jako element podnoszący atrakcyjność osiedleńczą gminy. Co więcej wpisuje się on w trendy mające na celu minimalizowanie wykluczenia poprzez brak dostępu do transportu publicznego.

2

Suburbanizacja jako proces, który ma miejsce zarówno w obrębie samej gminy, jak również na terenie sąsiedniego ROF. Ten drugi wątek stanowi istotną szansę rozwojową szczególnie biorąc pod uwagę możliwość efektywnego skomunikowania Gminy Sędziszów Małopolski ze stolicą województwa. Należy nadmienić, że dynamiczne tworzenie się nowej zabudowy w gminie wymaga również zintensyfikowania prac związanych z planowaniem przestrzennym, tak ażeby zachować pożądany ład i porządek przestrzenny, krajobrazowy oraz zadowalający poziom estetyki.

3

Zwiększenie dostępności transportowej to przede wszystkim kwestia modernizacji linii kolejowej E30 na potrzeby kolei aglomeracyjnej i jej zachodniej odnogi: Rzeszów – Dębica (dla Sędziszowa Małopolskiego oznacza to m.in. utworzenie nowego przystanku Sędziszów Małopolski Wschód. Ten element wpisuje się w szersze spektrum działań realizowanych w partnerstwie z PKP, takich jak wybudowanie wiaduktu, czy też powstanie budynku nowego dworca kolejowego. Planowane powstanie nowych przystanków kolejowych znacząco wpłynie na atrakcyjność oferowanych połączeń z Rzeszowem jako alternatywy dla transportu kołowego.

4

Rozwój budownictwa wielorodzinnego to szansa na poszerzenie grupy potencjalnych nowych mieszkańców miasta, dotychczas zasadniczo ograniczonej głównie do zabudowy jednorodzinnej. Kluczowe jest w tym kontekście kreowanie polityki mieszkaniowej przez samorząd lokalny poprzez świadome i przemyślane planowanie przestrzenne oraz rozmowy z potencjalnymi deweloperami. Co więcej budownictwo wielorodzinne to element, który wzmacniałby miejskość Sędziszowa Małopolskiego i funkcje z tym związane.

5

Szansą rozwojową jest również dalszy rozwój infrastruktury drogowej i technicznej, jak również konsekwentne uzbrajanie działek pod inwestycje. Jest to działanie, które musi być realizowane systematycznie i planowo. Zakłada się również rozwijanie polityki przestrzennej poprzez tworzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

6

Kolejną szansą rozwojową jest skuteczne wykorzystanie strumienia środków zewnętrznych, które będą dostępne w ramach nowej perspektywy budżetu Unii Europejskiej na lata 2021-2027. W tym kontekście szczególnie ważne jest przygotowywanie dokumentacji technicznych inwestycji oraz pozostałych dokumentów niezbędnych do ubiegania się o dofinansowanie.

Deficyty rozwojowe Gminy Sędziszów Małopolski

1

Zauważoną słabą stroną gminy jest niski poziom dywersyfikacji rynku pracy, który jest zależny od sytuacji w zaledwie kilku dominujących zakładach pracy. Niskie zróżnicowanie w tym zakresie wzmacnia podatność na zmiany na rynku i jest niekorzystne zarówno dla pracobiorców, jak również samorządu.

2

W opiniach respondentów i uczestników warsztatów strategicznych istotny problem stanowi stosunkowo niskie przeciętne wynagrodzenie oferowane na lokalnym rynku pracy. Odnotowana sytuacja wymaga pozyskiwania inwestorów oferujących atrakcyjne miejsca pracy oraz zadowalający poziom wynagrodzeń. Jest to wyzwanie powszechne dla ośrodków o wielkości zbliżonej do Sędziszowa Małopolskiego, tym niemniej należy zwrócić uwagę na konieczność rozwijania inteligentnych specjalizacji. Warto dodać, że brak mieszkań w budownictwie wielomieszkaniowym to deficyt, który wpisuje się w kwestie związane z wynagrodzeniami.

3

Uwagi dotyczące spędzania czasu wolnego szczególnie z punktu widzenia zajęć, głównie dla dzieci to kolejny sygnalizowany deficyt. Wskazany element ma silnie aspiracyjny charakter. Konsekwencją tego stanu rzeczy, jest częste korzystanie przez mieszkańców z infrastruktury Rzeszowa, lub sąsiednich gmin np. Ropczyc, w których ulokowana jest najbliższa kryta pływalnia. Ważne w tym kontekście byłoby również wykorzystanie zasobów przyrodniczych takich jak akweny wodne. Ponadto, aż 53,8% ocenia, że jakość oferty i programów kierowanych do dzieci i młodzieży jest niezadowalająca.

4

Funkcjonowanie żłobków to czynnik silnie wpływający na ocenę jakości życia w gminie. Ten aspekt jest szczególnie istotny w kontekście potrzeb zgłaszanych przez rodziców dzieci oraz ich oczekiwań w kontekście zapotrzebowania na tego typu usługi. Rozbudowa oferty żłobków, może w przyszłości także stać się elementem wpływającym na zwiększenie zainteresowania osiedlaniem się osób planujących założenie rodziny na terenie Gminy Sędziszów Małopolski.

5

Deficyty rozwojowe to również tematyka środowiskowa przejawiająca się m.in. w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, adaptacji do zmian klimatu czy też utworzenia polderu jako elementu infrastruktury przeciwpowodziowej. Nie wszystkie z tych działań są w bezpośredniej kompetencji samorządu gminny tym niemniej należy intensywnie pracować na rzecz minimalizowania i ograniczania wspomnianych słabych stron.

6

Poza przywołanymi słabymi stronami warto odwołać się raz jeszcze do wyników badania przeprowadzonego wśród mieszkańców. Poza słabością rynku pracy respondenci dostrzegali również następujące problemy: niezadowalająca ilość ścieżek rowerowych (69,5%) – kwestia istotna z punktu widzenia aktywnego wypoczynku (należy podjąć działania związane z integracją i rozwojem ścieżek rowerowych), atrakcyjność turystyczna gminy (61,3%) – można ten wyniki interpretować jako chęć poprawy walorów i oferty gminy w tym obszarze, dostępność usług medycznych (57,3%) – niezadowalająca lecz pozostająca w istocie poza kompetencjami samorządu gminy, dostępność transportu publicznego (55,3%) – powinna ulec poprawie biorąc pod uwagę przywołane inwestycje.

Zagrożenia/wyzwania strategiczne Gminy Sędziszów Małopolski

1

Bliskość Rzeszowa to w pewnym sensie zagrożenie, ale również wyzwanie. Ze względu na dynamiczny rozwój gospodarczy stolica województwa drenuje gminę z młodych mieszkańców uzupełniając w ten sposób swój rynek pracy. Kapitał ludzki jest kluczowym zasobem, który przepływa na tej linii. Z punktu widzenia najbliższej dekady kluczowe jest podjęcie konkurencji w wymiarze gospodarczym (kreowanie miejsc pracy cechujących się wysoką jakością) oraz korzystanie z „rozlewania się” Rzeszowa i procesu suburbanizacji.

2

Skutki gospodarcze pandemii koronawirusa COVID-19 szczególnie widoczne w przemyśle lotniczym dotyczą Dolinę Lotniczą, której integralną częścią jest Gmina Sędziszów Małopolski. Należy minimalizować w tym kontekście zagrożenia poprzez działania na rzecz dywersyfikacji gospodarki oraz prowadzenia aktywnej polityki gospodarczej.

3

Reorganizacja i racjonalizacja systemu oświaty wynika z bardzo wysokich obciążeń finansowych, które są związane z finansowaniem sektora przez gminę. W minionych latach ulegają one systematycznym wzrostom, co niejako łączy się ze zróżnicowaniem demograficznym w poszczególnych częściach gminy. Na poziomie strategicznym jest istotnym i pożądanym działaniem natomiast konkretny plan powinien stanowić odrębny dokument poparty szczegółowymi i wariantowymi analizami finansowymi i ekonomicznymi.

4

Przemiany demograficzne i społeczne w Gminie Sędziszów Małopolski to wyzwanie długofalowe. Aktualną sytuację można określić jako stosunkowo dobrą, co nie zmienia faktu, że zmiana struktury liczby mieszkańców w Sędziszowie Małopolskim oraz na terenach wiejskich czy też starzenie się Osiedla Młodych stanowią pewne wyzwania, za którymi powinno pójść tworzenie odrębnych i komplementarnych względem siebie polityk: senioralnych, mieszkaniowych oraz związanych ze świadczonymi przez samorząd usługami publicznymi.

5

Polityka społeczna powinna odpowiadać w gminie na prognozowany wzrost liczby mieszkańców miasta oraz najlepiej skomunikowanych terenów wiejskich od strony autostrady A4. Dostrzega się również konieczność budowy domów pomocy społecznej, gdyż społeczeństwo będzie się w przyszłości intensywnie starzeć. Analogiczna sytuacja dotyczy rozwijania infrastruktury pomocy społecznej, wsparcia osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.

6

Wyzwaniem jest stworzenie spójnej polityki mieszkaniowej obejmującej tworzenie zasobu komunalnego oraz mieszkań socjalnych, które są bardzo potrzebne. Aktualnie identyfikuje się rodziny z problemami i potrzebami mieszkaniowymi, a istniejący zasób mieszkań jest niewystarczający. Ponadto sporo obiektów wymaga kapitalnego remontu.

7

Obsługa inwestora i marketing gospodarczy to ostatnie ze wskazanych wyzwań stojących przed samorządem, jednak z punktu widzenia rangi i oczekiwań mieszkańców ma on pierwszorzędne znaczenie. Warto zaznaczyć, że silna gospodarka to główne oczekiwania dla ponad 63% respondentów. Mimo ograniczeń związanych z kompetencjami wskazanymi w ustawie o samorządzie gminnym, gmina powinna aktywnie kreować politykę proinwestycyjną w Sędziszowie Małopolskim.

Założenia planistyczne

Program rozwoju Gminy Sędziszów Małopolski na najbliższą dekadę został oparty o ustalenia diagnozy strategicznej oraz przeprowadzone w jej ramach badania ilościowe i jakościowe. Wnioski płynące z tych badań traktuje się jako kluczowe w kontekście umieszczenia konkretnych zapisów w dokumencie.

Ambicją przedmiotowego opracowania jest konkretne i syntetyczne ujęcie kluczowych zagadnień rozwojowych, tak ażeby opracowanie miało charakter operacyjny i przydatny. Innymi słowy zdecydowano się na opisanie rozwoju gminy na dwóch poziomach: strategicznym oraz operacyjnym z uwzględnieniem dwóch czynników praktycznego i horyzontalnego.

W ujęciu praktycznym strategia wskazuje na szereg działań inwestycyjnych oraz „miękkich”, które będą na agendzie polityki samorządowej w najbliższych latach, jak również będą miały możliwość współfinansowania ze środków zewnętrznych.

Na poziomie strategicznym skoncentrowano się na opisie zmiany w ramach funkcjonowania gminy w konkretnych obszarach. Pożądany stan Gminy Sędziszów Małopolski wpisuje się w ideę umocnienia swojej pozycji jako silnego ośrodka gospodarczego oraz miasta-gminy o satelickim charakterze i silnym proosiedleńczym profilu.

W wymiarze strukturalnym następujące w dalszej części rozdziały tworzą ustandaryzowaną koncepcję rozwoju składającą się z opisanej językiem wartości misji i wizji, strategicznych kierunków rozwojowych oraz planów operacyjnych stanowiących najbardziej szczegółowy element dokumentu.

Należy podkreślić, że dokument powstał w formule partycypacyjno-ekspertskiej i jest rezultatem prowadzonego dialogu społecznego, zarówno ze stroną samorządowo-instytucjonalną, jak również obywatelską (radni, sołtysi, organizacje pozarządowe, lokalni liderzy).

Przedmiotowe założenia planistyczne są osadzone w kontekście lokalnym, identyfikowanych potencjałach i zasobach Gminy Sędziszów Małopolski. Zarysowany scenariusz rozwoju ma na celu wykorzystanie istniejących i pojawiających się w przyszłości szans rozwojowych. Istotnym tłem dla planów strategicznych i operacyjnych są opinie blisko 3% mieszkańców gminy. W większości stosunkowo pozytywne, które należy traktować jako swoistą ewaluację podejmowanych działań w latach minionych (istotny w tym zakresie jest m.in. wysoki i symptomatyczny odsetek mieszkańców (74,7%) pozytywnie opiniujących stan dróg lokalnych).

Misja i wizja rozwoju

Misja i wizja rozwoju Gminy Sędziszów Małopolski jest ściśle skorelowana z aspiracjami artykułowanymi przez mieszkańców oraz szansami stojącymi przed samorządem. Innymi słowy wypracowany scenariusz rozwojowy wskazuje na kluczowe przesłanki, które należy wziąć pod uwagę formułując zarówno wizję, jak również misję. Warto przywołać wyniki badania, w ramach którego badani stwierdzili, że kojarzą gminę jako spokojną (41,2%) i bezpieczną (9,7%), a dodatkowo blisko 9% określa gminę Sędziszów Małopolski jako gminę klasy średniej. Wspólnota mieszkańców wyraża i silnie artykułuje swoje aspiracje, które zgodnie współbrzmia z hasłem marketingowym gminy: „Sędziszów Małopolski Mierzymy Wysoko”. Przedstawiona korelacja to kolejny element, który wskazuje na konieczność zdefiniowania ambitnej wizji i misji.

Misją samorządu jest kształtowanie gminy jako obszaru dynamicznego, o zrównoważonym rozwoju społeczno-gospodarczym, ukierunkowanym na zapewnienie mieszkańcom wysokiego standardu życia i wszechstronnego rozwoju przy zachowaniu zasobów środowiska naturalnego. W ujęciu lapidarnym misję Gminy Sędziszów Małopolski można zdefiniować jako następujące założenie:

Misja Gminy Sędziszów Małopolski

*Dbanie o zamożność i dobrostan wszystkich mieszkańców
oraz podejmowanie efektywnych działań
ukierunkowanych na wykorzystywanie pojawiających się
szans rozwojowych.*

Poniżej sformułowana wizja ma wieloobszarowy charakter porusza wiele zmiennych związanych z funkcjonowaniem gminy, jak również wskazuje na pożądaną zmianę w poszczególnych obszarach. Warto podkreślić, że wizja zmian jest ściśle powiązana z zahamowaniem odpływu młodych mieszkańców z terenu gminy oraz jednoczesnym poprawieniem atrakcyjności osiedleńczej.

Wizja Gminy Sędziszów Małopolski

Gmina jako samorząd wpisuje się w nowoczesne trendy technologiczne, wdrożenie zasad SMART CITY usprawnia funkcjonowanie administracji samorządowej oraz wzmacnia komfort życia mieszkańców.

Gmina to obszar spokojny i bezpieczny, cieszący się aktywnymi obywatelami i otwartą na inicjatywy władzę lokalną.

Zamieszkujący Gminę Sędziszów Małopolski to dynamicznie powstająca klasa średnia: efekt dostępności i atrakcyjności osiedleńczego obszaru oraz dynamiki lokalnego rynku pracy.

Zdywersyfikowana struktura gospodarcza jest odporna na wahania cykli koniunkturalnych i zapewnia stabilną sytuację społeczno-ekonomiczną.

Sędziszów Małopolski rozwija swoje funkcje miejskie i symboliczne, a tereny wiejskie cechują się zrównoważonym rozwojem.

Skutecznie rozwiązuje główne wyzwania związane z gospodarką wodno-ściekową oraz adaptacją do zmian klimatu.

Gmina Sędziszów Małopolski korzysta z premii lokalizacyjnej oraz wykorzystuje istniejące powiązania funkcjonalne z Miastem Rzeszów.

Gmina to atrakcyjne miejsce spędzania czasu wolnego, popularne wśród gości i odwiedzających wydarzenia na trwałe wpisały się w festiwalowy krajobraz regionu i kraju.

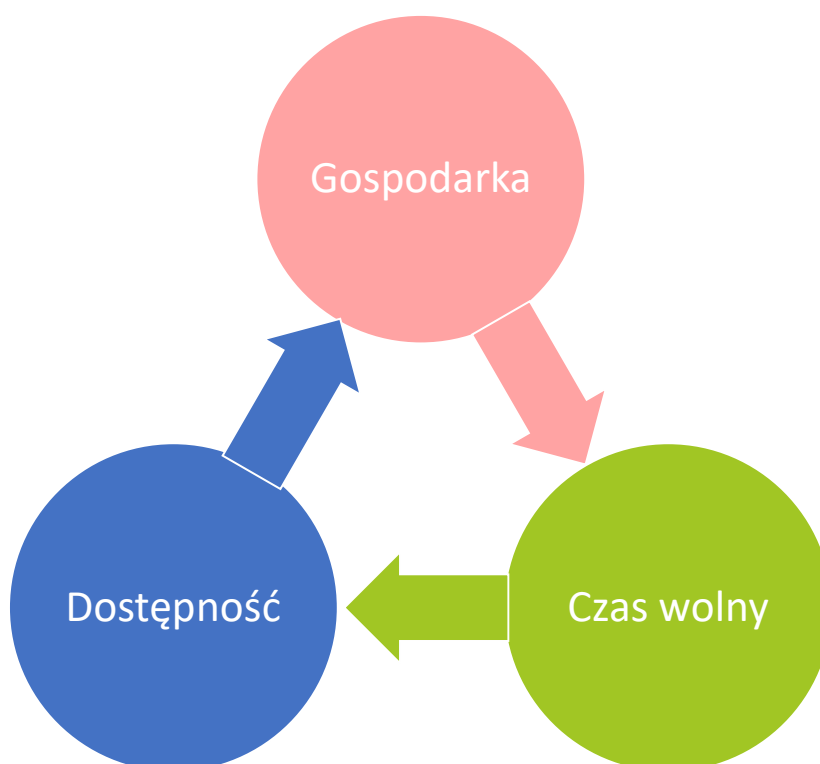

Zaprezentowana misja i wizja tworzy kluczową deklarację samorządu Gminy Sędziszów Małopolski, która nadaje ramy dla konkretnych założeń planistycznych na poziomie strategicznym i operacyjnym. Z punktu widzenia logiki dokumentu, każde ustalenie na poziomie działania / zadania / projektu czy przedsięwzięcia musi wpisywać się w treść misji i wizji rozwoju sformułowanej powyżej.

Obszary interwencji i cele strategiczne

Obszary interwencji wprost wynikają z oczekiwań mieszkańców oraz ze spektrum ocen poszczególnych czynników wpływających na jakość życia w całej gminie. Wyznaczone obszary interwencji w różnym stopniu zależą bezpośrednio od kompetencji realizacyjnych samorządu gminy. Natomiast zdecydowano się na szerokie wyznaczenie interwencji strategicznej traktując działania o charakterze lobbingsowym, marketingowym i obsługowym jako szczególnie istotne, chociażby w kontekście rozwoju gospodarczego i animowania jej dynamiki.

Obszary interwencji strategicznej to:

Mieszkańcy gminy z katalogu możliwych kierunków rozwoju Gminy Sędziszów Małopolski jako najkorzystniejsze dla dalszego rozwoju gminy wskazywali przede wszystkim na gospodarkę (63,3%), w dalszej kolejności na atrakcyjność oferty spędzania czasu wolnego (51,8%), i już w mniejszym stopniu na kwestię dostępności komunikacyjnej (29,9%). Traktując głos mieszkańców na swoisty miernik nastrojów społecznych zdecydowano się na utworzeniu domen w oparciu o przytoczone wyniki tym niemniej poddano je uzupełnieniu. Kwestia gospodarki to również nowoczesna edukacja, promowanie zrównoważonego rozwoju również poprzez dywersyfikację struktury lokalnej gospodarki oraz dobry stan infrastruktury publicznej. Kwestia czasu wolnego to m.in. oferta z nim związana oraz usługi społeczne, kulturalne czy też sportowo-rekreacyjne. W ramach czasu wolnego wskazuje się również

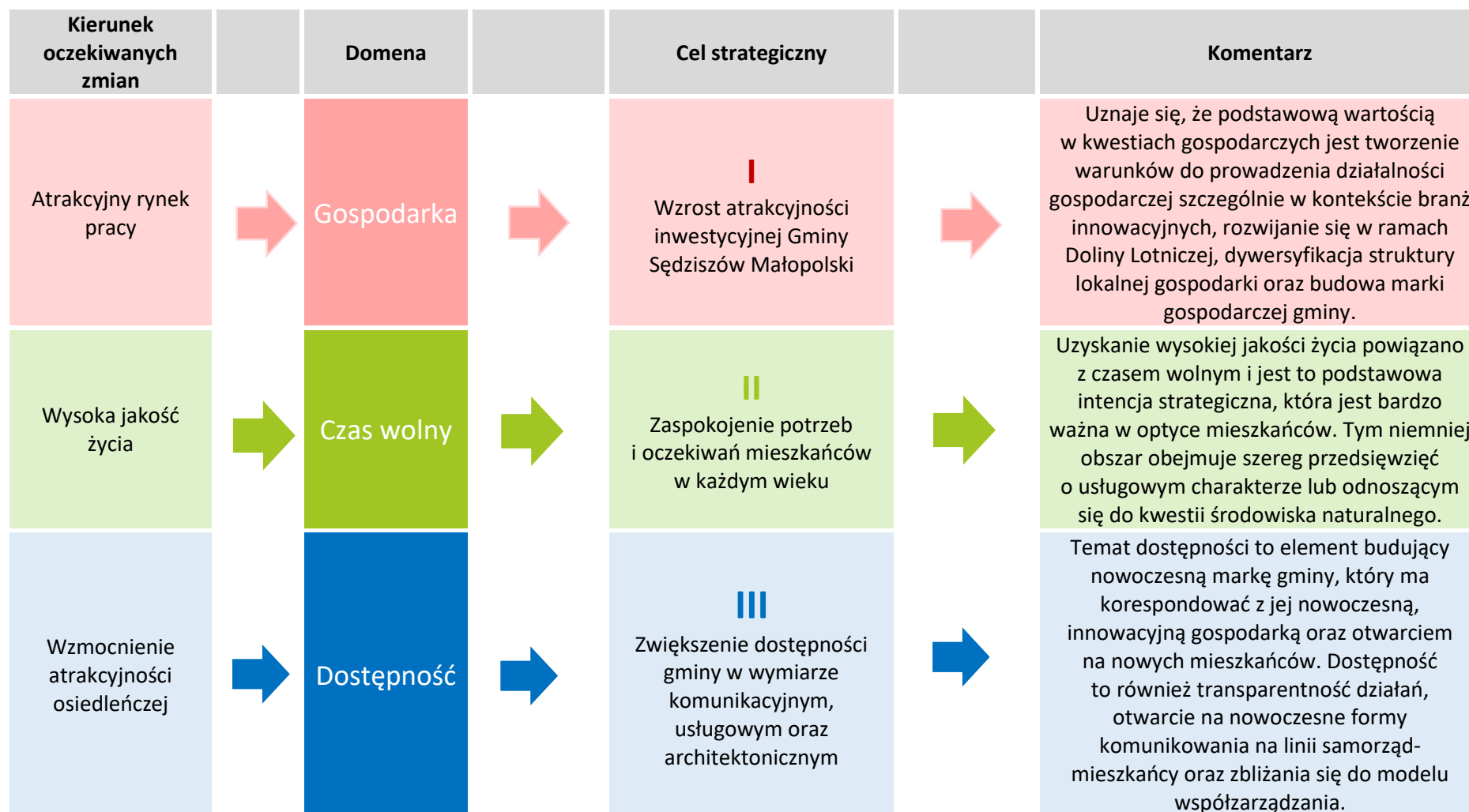
na jakość środowiska naturalnego jako ważnego czynnika wpływającego na praktykę spędzania czasu wolnego. Dostępność w ramach strategii nie jest traktowana jedynie jako element związany z tzw. ustawą Dostępność Plus, ale również jako szerokie ukierunkowanie na poprawę skomunikowania gminy i budowę przewag konkurencyjnych w kontekście atrakcyjności osiedleńczej.

Warto zwrócić uwagę na dodatkowe motywy, swoiste źródła wyznaczenia przywołanych domen planowania strategicznego. Temat gospodarczy wynika z mocnego osadzenia Sędziszowa Małopolskiego w ramach Doliny Lotniczej oraz z regresu branży m.in. ze względu na pandemię koronawirusa COVID-19. Po drugie zapewnienie atrakcyjnego rynku pracy to element podstawowy dla mieszkańców określający kwestie socjalno-bytowe. Intencją postawienia na gospodarkę jest również zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej, która docelowo wprost oddziałuje na stronę związaną z przychodami budżetu gminy.

Czas wolny i oferta z nim związana to element aspiracji mieszkańców, którzy oczekują rozbudowania miejscowości Sędziszów Małopolski i zaspokajania możliwie szerokiego spektrum potrzeb mieszkańców. Ten aspekt jest również bardzo ważny w kontekście oceny jakości życia w gminie i budowania jej marki jako miejsca zapewniającego usługi podstawowe oraz w pewnym stopniu również usługi wyższego rzędu.

Aspekt dostępności jest związany z budowaniem marki Gminy Sędziszów Małopolski. Tworzeniem nowoczesnych ram rozwojowych, które będą wpisywały się w najnowsze trendy. Dostępny Sędziszów Małopolski w wymiarze usługowym (administracyjnym), architektoniczno-urbanistycznym czy transportowym pozwoli na wykorzystanie kluczowego zasobu jakim jest zwiększający się poziom powiązań funkcjonalnych ze stolicą województwa podkarpackiego. W ramach dostępności gminy wskazuje się również na aktywne kreowanie polityki mieszkaniowej.

Poniżej zaprezentowano domeny planowania strategicznego (obszary interwencji) uzupełnione o zdefiniowany cel strategiczny będący podstawą dla konkretnych planów operacyjnych oraz hasłowo wskazane źródło upatrywania w danym zagadnieniu tematycznym determinanty rozwojowej.

Plany operacyjne

Obszar 1. Gospodarka	Obszar 2. Czas wolny	Obszar 3. Dostępność
Cel strategiczny 1. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Sędziszów Małopolski	Cel strategiczny 2. Zaspokojenie potrzeb i oczekiwań mieszkańców w każdym wieku	Cel strategiczny 3. Zwiększenie dostępności gminy w wymiarze komunikacyjnym, usługowym oraz architektonicznym
		
Cel operacyjny 1. Nowoczesna infrastruktura publiczna (realizacja kluczowych przedsięwzięć inwestycyjnych)	Cel operacyjny 5. Kreowanie oferty rekreacyjno-wypoczynkowej dla mieszkańców	Cel operacyjny 9. Poprawa dostępności komunikacyjnej i transportowej
Kierunki działań: ⇒ Działania na rzecz zabezpieczenia przeciwpowodziowego i zabezpieczenia przed suszą, budowa zbiorników ze stałym piętrzeniem retencyjno-przeciwpowodziowych oraz suchych polderów, współpraca z instytucjami i lobbing ⇒ Skanalizowanie miejscowości nie posiadających sieci kanalizacyjnej ⇒ Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków ⇒ Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, zabezpieczenie dostępu do wody ⇒ Rozwój gospodarki odpadami poprzez utworzenie m.in. nowego Gminnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	Kierunki działań: ⇒ Kształtowanie przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowej ⇒ Rozbudowywanie i modernizacja ogólnodostępnej bazy sportowo-wypoczynkowej ⇒ Uatrakcyjnianie stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej, w tym terenów rekreacyjnych ⇒ Doposażanie miejsc spędzania czasu wolnego takich jak place zabaw czy tereny zielone ⇒ Utworzenie strefy wypoczynku letniego z funkcją kąpieliskową ⇒ Utworzenia lodowiska zimowego ⇒ Rozwój oferty rozrywkowej i jej promocja wśród mieszkańców ⇒ Kreowanie oferty dedykowanej dzieciom i młodzieży ⇒ Rozwijanie kompetencji dzieci i młodzieży poprzez ofertę zajęć pozaszkolnych i kół zainteresowań ⇒ Kreowanie oferty skierowanej do rodzin z dziećmi ⇒ Zagospodarowanie istniejącego mienia gminy (np. budynek dworcowy) na potrzeby przemysłów czasu wolnego	Kierunki działań: ⇒ Rozbudowa i optymalizacja systemu komunikacji miejskiej ⇒ Działania na rzecz zwiększenia zewnętrznej dostępności komunikacyjnej m.in. w kontekście połączeń kolejowych ⇒ Modernizacja i podnoszenie jakości układu drogowego ⇒ Modernizacje, budowa, przebudowy i rozbudowy sieci drogowej ⇒ Budowa zintegrowanej sieci ścieżek rowerowych ⇒ Optymalizacja na rzecz zwiększenia płynności ruchu w mieście ⇒ Zapewnienie sprawnego systemu parkingowego w mieście, wdrażanie rozwiązań intermodalnych park&ride i bike&ride ⇒ Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego z zastosowaniem energooszczędnych rozwiązań ⇒ Budowa, rozbudowa i modernizacja chodników
Cel operacyjny 2. Tworzenie atrakcyjnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej	Cel operacyjny 6. Działania na rzecz podnoszenie jakości edukacji i wychowania	Cel operacyjny 10. Rozwój E-usług oraz mechanizmów partycypacyjnych
Kierunki działań: ⇒ Promocja terenów inwestycyjnych, przygotowanie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej ⇒ Kreowanie nowych terenów inwestycyjnych i ich promocja ⇒ Rozwijanie profesjonalnego systemu obsługi inwestora ⇒ Wspieranie instytucji otoczenia biznesu ⇒ Wspieranie i animowanie współpracy na rzecz budowy gospodarki opartej na wiedzy ⇒ Stworzenie katalogu ulg i zachęt inwestycyjnych dla wybranych branż gospodarczych ⇒ Kreowanie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a sektorem publicznym oraz biznesowym ⇒ Animowanie inicjatyw z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR) we współpracy z sektorem przedsiębiorstw ⇒ Promocja postawy przedsiębiorczej oraz samozatrudnienia ⇒ Promocja aktywności zawodowej (również osób starszych) ⇒ Wspieranie inicjatyw związanych z ekonomią społeczną i solidarną	Kierunki działań: ⇒ Racjonalizacja i reorganizacja gminnego systemu oświatowego ⇒ Podnoszenie standardów jakości usług związanych z wychowaniem przedszkolnym ⇒ Modernizacja i rozbudowa bazy oświatowej ⇒ Podnoszenie jakości i efektywności kształcenia oraz atrakcyjności nauczania ⇒ Upowszechnianie dostępu do edukacji i wyrównywanie szans edukacyjnych	Kierunki działań: ⇒ Rozwijanie wolontariatu i wspieranie rozwoju kapitału społecznego oraz więzi międzypokoleniowych ⇒ Wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego ⇒ Wdrażaniem systemów SMART CITY ⇒ Rozwijanie poziomu informatyzacji i cyfryzacji gminy ⇒ Upowszechnienie możliwości korzystania z e-usług przez mieszkańców ⇒ Wspieranie działalności kulturalnej organizacji pozarządowych na terenie gminy takich jak OSP czy KGW ⇒ Wspieranie lokalnych klubów sportowych ⇒ Pogłębianie procesów konsultacyjnych przy wykorzystaniu nowoczesnych technik partycypacyjnych

Obszar 1. Gospodarka	Obszar 2. Czas wolny	Obszar 3. Dostępność
Cel strategiczny 1. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Sędziszów Małopolski	Cel strategiczny 2. Zaspokojenie potrzeb i oczekiwań mieszkańców w każdym wieku	Cel strategiczny 3. Zwiększenie dostępności gminy w wymiarze komunikacyjnym, usługowym oraz architektonicznym
Cel operacyjny 3. Budowanie marki gminy w oparciu o narzędzia marketingowe	Cel operacyjny 7. Zwiększenie poziomu uczestnictwa i dostępu do usług kultury	Cel operacyjny 11. Nowoczesna i dostępna przestrzeń publiczna
Kierunki działań: ⇒ Prowadzenie zintegrowanych działań promocyjnych i informacyjnych ⇒ Realizacja imprez budujących markę Gminy Sędziszów Małopolski ⇒ Rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej, tworzenie produktów turystycznych na bazie lokalnego dziedzictwa ⇒ Promocja turystyczna i gospodarcza	Kierunki działań: ⇒ Rozwijanie działalności i zasobów Miejsko Gminnego Ośrodka Kultury w Sędziszowie Małopolskim ⇒ Modernizacja i rozbudowa bazy kulturalnej ⇒ Stworzenie przestrzeni i zróżnicowanej oferty obejmującej działalność artystyczną i kulturalną ⇒ Rozwijanie oferty instytucji kultury oraz organizacji działających w tym obszarze ⇒ Wspieranie działań na rzecz dziedzictwa kulturowego i uczestnictwa w kulturze	Kierunki działań: ⇒ Rewitalizacja przestrzeni publicznej ⇒ Estetyzacja przestrzeni publicznej ⇒ Niwelowanie barier architektonicznych ⇒ Dbłość i rozwijanie terenów zielonych w gminie ⇒ Wdrażanie polityki Dostępność Plus ⇒ Dbłość o bezpieczeństwo publiczne poprzez monitoring wizyjny najważniejszych przestrzeni w gminie oraz doposażenie sprzętowe i modernizowanie zasobów OSP
Cel operacyjny 4. Wzmacnianie kluczowych czynników stymulujących atrakcyjność inwestycyjną	Cel operacyjny 8. Ochrona środowiska naturalnego na rzecz wszystkich mieszkańców	Cel operacyjny 12. Wzmacnianie dostępności do usług społecznych
Kierunki działań: ⇒ Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa odczuwanego przez mieszkańców ⇒ Rozwijanie nowoczesnego i sprawnego systemu zarządzania kryzysowego ⇒ Prowadzenie aktywnej polityki mieszkaniowej w zakresie realizacji zadań z gminnego budownictwa mieszkaniowego, w tym zapewnienie mieszkań socjalnych i chronionych ⇒ Współpraca z deweloperami w zakresie poszerzenia zasobów w ramach budownictwa wielorodzinnego ⇒ Prowadzenie skoordynowanej polityki w zakresie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	Kierunki działań: ⇒ Wdrażanie elementów gospodarki obiegu zamkniętego ⇒ Poprawa efektywności energetycznej budynków ⇒ Zwiększenie stopnia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych ⇒ Poprawa czystości powietrza, ograniczenie „niskiej emisji” ⇒ Zachowanie bioróżnorodności ⇒ Działania na rzecz zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców ⇒ Kontynuacja realizacji programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest ⇒ Rozwój systemów ostrzegania i monitorowania o zagrożeniach ⇒ Wspieranie służb ratowniczych w zakresie modernizacji siedzib oraz poprawy stanu specjalistycznego wyposażenia ⇒ Przeciwdziałanie skutkom klęsk żywiołowych i katastrof	Kierunki działań: ⇒ Podnoszenie standardów jakości opieki i wspierania rozwoju dzieci do lat 3 ⇒ Wsparcie tworzenia i funkcjonowania żłobków oraz klubów dziecięcych ⇒ Realizowanie polityki senioralnej ⇒ Rozwijanie zasobów podmiotów zajmujących się pomocą społeczną

System zarządzania strategią

System wdrażania

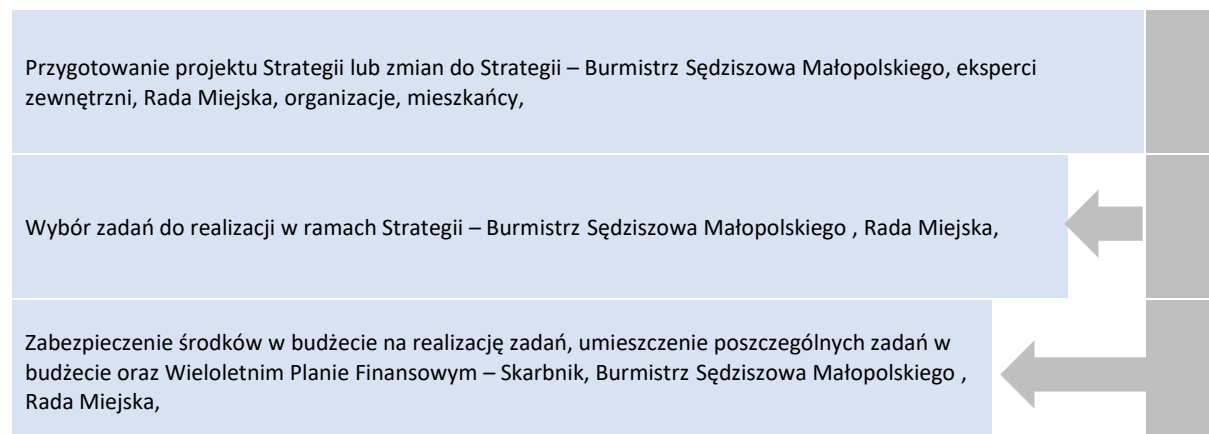
System zarządzania strategią opiera się w wymiarze ogólnym na trzech głównych elementach:

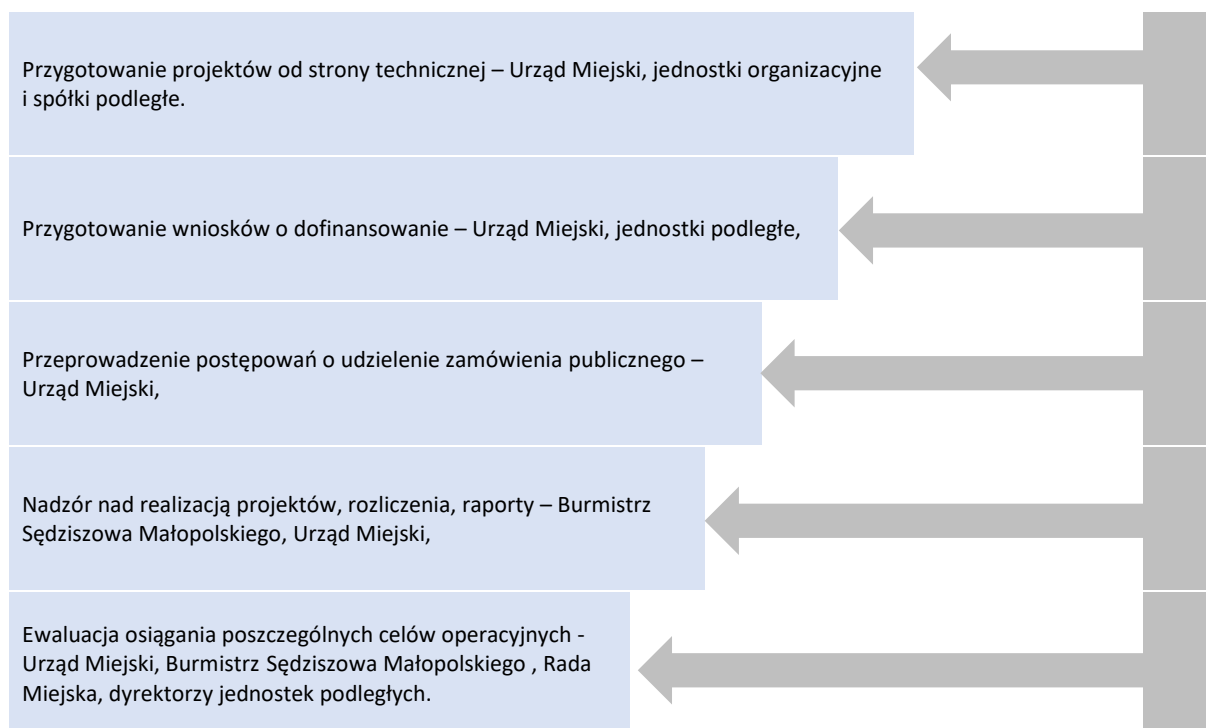
- 1 formułowanie strategii
- 2 wdrażanie strategii
- 3 monitoring rezultatów i warunków wdrażania strategii

Poniższy rysunek przedstawia zależności pomiędzy głównymi wymiarami zarządzania strategią:

System wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów Małopolski na lata 2021-2030 obejmuje szereg procesów niezbędnych do jego realizacji oraz podmioty i jednostki, które będą zaangażowane w ich implementację. Procesy wdrażania i zakres odpowiedzialności zaprezentowano poniżej:

We wdrażanie Strategii w zależności od typu projektu, będą również zaangażowane inne jednostki lub organy – spółki komunalne lub jednostki organizacyjne.

Monitoring i ewaluacja

Planuje się następującą procedurę monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów Małopolski na lata 2021-2030. Przegląd Strategii będzie przeprowadzany przez cały okres jej obowiązywania, przynajmniej raz w roku. Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie sprawozdanie zawierające informacje na temat zaawansowania poszczególnych zadań wybranych do realizacji w danym okresie.

- Burmistrz Sędziszowa Małopolskiego , który jest odpowiedzialny za wdrażanie Strategii składa Radzie Miejskiej sprawozdanie z jej realizacji w ramach „Raportu o stanie Gminy Sędziszów Małopolski”, które przyjmowane jest lub odrzucane uchwałą Rady.
- Zmiany w dokumencie dokonywane będą uchwałą Rady Miejskiej na wniosek Burmistrza Sędziszowa Małopolskiego po wydaniu stosownej opinii przez komisję (komisje) odpowiedniej dla danego typu zadania.

Ocena średniookresowa realizacji Strategii dokonana będzie corocznie w ramach raportu Burmistrza Sędziszowa Małopolskiego o stanie gminy. Jej celem będzie porównanie założonych w Strategii efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi wynikami. Na tej podstawie formułowane będą zalecenia na kolejne lata wdrażania Strategii. Ocena dokonywana będzie przez Burmistrza Sędziszowa

Małopolskiego we współpracy z właściwymi referatami Urzędu Miejskiego, które przedstawią ją do przyjęcia Radzie Miejskiej. Ocena końcowa zostanie przeprowadzona po zakończeniu całego okresu, w jakim realizowane mają być zadania ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów Małopolski na lata 2021 - 2030. Wnioski z oceny końcowej (ewaluacji ex-post), sporządzone w trybie analogicznym jak dla oceny średniookresowej, posłużą jako rekomendacje w kolejnych procesach planowania strategicznego.